

Cluj m agbizott Dietrich & Stössel Pista Unfril.

618

Dl. Ramaseter Róbert,
I. Disztér 2. Il. 8.

ÚJ KELET

x évfolyam * 93. szám

1929 Április 23 Kedd
* 5689 év Niszán 13 *

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az egyén joga

A hivatalos távirati iroda csak három sort szentelt a híreknek. Holott a rövid és szürke három sor mögött roppant horderejű esemény húzódik meg. Arról van szó, hogy a kormány törvényjavaslatot készít az állampolgároknak a hivatalos közegek visszaéléseivel szemben való megvédéséről. Más szóval ez annyit jelent, hogy törvény fogja garantálni az egyéni szabadságjogokat.

Ennél a hírnél meg kell állni egy szóra. Hiszen eza kifejezés, hogy „egyéni szabadságjogok” úgy hangzik náluuk, mint valami rossz tréfa. A tételek és becikkelyezett törvények klasszikus megfogalmazásban tíz részre osztják az egyéni szabadságjogokat: a létjog, a személyes szabadság joga, a becsület joga, a házjog, a levél és sürgönytitok joga, a vagyonbiztonság joga, a vallás és lelkiismereti szabadság, a vélemény és sajtószabadság, az iparforgalom szabadságának joga és a nemzetiségi jog. Az egyéni szabadságának ezt a tíz egyszerű zálogát külön-külön törvény szabályozza s most mégis külön törvényre van szükség, hogy az állampolgár jogait a hatósági személyekkel szemben megvédje.

Mert ezt a tíz szabadságjogot külön-külön és együttvéve nap-nap után megcsufolják. A személyes szabadság joga régen megszünt szentség lenni, egyáltalában senki sem veszi komolyan. Manapság házkutatást tartani valakinek a magánlakásában, vagy letartóztatni valakit a legegyszerűbb dolgok közé tartozik. A postán a legnagyobb lelki nyugalommal bontják fel akárkinek a levelét, ha az a gyanu, hogy külföldi sorsjegyet van benne.

Amikor valakinek össze vissza turkálják az íróasztalát és a garderober szekrényét azon a címen, hogy külföldi cigarettát keresnek benne, mélabus ábrándozással gondolhat az angol állampolgárra, akinek a háza: a vára és akit még ha rablegyilkosságot is követett el, akkor sem tartóztatják le a lakásán, hanem megvárják, amíg kilép a kapuján. Más országokban a nyomozó hatóságok gondos és aprólékos körültekintéssel vizsgálják meg főzről-hegvi minden gyanút, míg valakit őrizetbe vesznek és ha a vizsgálat huszonegy óra belül nem tud pozitív adatokat produkálni, akkor szabadlábrahelyezik. Náluuk nagyobb biztonság okáért hamar lecsukják az embert és egyáltalában nem valószínű, hogy a vizsgálat ne produkáljon pozitív eredményt, legalább is egy beismerő vallomást, mert ellenkező esetben úgy el találják verni a gyanuba fogott szerencsétlen embert, hogy mindörökké elmegy a kedve „a tagadástól.”

Ezért van szükség most külön törvényre. Évek óta megszokták a hatóságok, hogy úgy bánjanak a lakossággal, mintha megannyi delikvens volna, akár ugyanannyi gonosztevő lakna ebben az országban. Minden tételes törvény dacára a hatóságok kevés kivétellel, úgy kezelik az eléjük kerülő polgárokat, mintha megannyi delikvens volna, akár adót fizetni akar valaki, akár személyazonosságát igazolást kíván, vagy állampolgári helyzetéből folyó egyéb közönséges aktust teljesíteni.

A legfőbb ideje, hogy elkészüljön az a törvény, amely szankciókat fog szabni

azokra, akik megsértik az egyéni szabadságjogokat. Ezeknek a jogoknak a tiszteletére úgy kellene megtanítani az iskolás gyerekeket, mint valami szentségre, hogy mindenkinek átmenjen a vérebe az emberi jogoknak ez a legeimibb tisztelete.

Van azután ezek között az egyéni sza-

badságjogok között olyan is, amelynek respektálása nemcsak a hatóságoktól, hanem a kormánytól, azaz végső fokon az államtól függ. A vélemény és sajtószabadság joga és a nemzetiségi jog, vagy amint azt tiszteendő új fogalmazásában mondják, kisebbségi jog garantálása a kormány kezébe van letéve.

Nagyon természetes tehát, hogy amikor az új törvény megszerkesztéséhez fognak kezdeni a javaslat előkészítői, szem előtt kell tartásuk azt is, hogy az egyéni szabadságjogok klasszikus köre csak akkor lesz teljes, hogy a kisebbségi jogokat is intézményes törvény fogja biztosítani maradék nélkül. (J. L.)

Mit tartalmaz a négy államnak a kisebbségi kérdéstről szóló memoranduma

A memorandum államellenes propagandának minősíti a kisebbségi sérelmeket

Felfűzően éles hangon utasítja vissza a memorandum Németország és Kanada módosító indítványait

(Bucuresli-Bukarest, április 22. Az Új Kelet tudósítójától.) A kisebbségi kérdés a Népszövetség legutóbbi genfi ülése óta ismét a nemzetközi politikai élet előterébe került. Stresemann és Zalesky szócataja, illetőleg a lengyelországi német kisebbségekkel szembeni bánásmódnak a nemzetközi fórumok előtt való megvitatása óta végül a Népszövetség is fokozottabb gondot látszik fordítani az európai népkisebbségek problémájával szemben. A kérdés tisztázását célozzák azok a memorandumok is, amelyeket a kisebbségi kérdésben érdekelt államok nyújtanak be most a Népszövetséghez, illetőleg a Népszövetség által delegált hármashoz, amelyek tagjai ismeretesen Chamberlain, Adacky és Dandurand, Anglia, Japán és Délamerika népszövetségi reprezentánsai.

A négy állam memorandumai a kisebbségi kérdéstről

A kisantant-államok és Lengyelország együttes memorandumot terjesztettek be a Népszövetséghez a kisebbségi kérdésben, hogy a hármashoz bizottság a memorandumok alapján tervezetet dolgozzon ki a békeszerződések kisebbségeket védő klauzuláinak gyakorlati alkalmazására vonatkozólag. Románia képviselőiben Titulescu vett részt a memorandum kidolgozásánál és a külügyminisztérium mindmáig nem jutott a pontos szöveg birtokába. A „Dimineata” kerülő uton megszerelt a memorandum szövegét, amely igen érdekesen fejtegeti a négy állam álláspontját a kisebbségekkel szemben. Mindenekelőtt is elmondja a memorandum, hogy Wilson, mint a párisi békekonferencia elnöke, 1919 május 31-én tartott beszédében hangsúlyozta, azt, hogy a világbékét precíz intézkedésekkel garantálni kell a statusquo fenntartása mellett. A statusquo fenntartásának beigért garantálása mindaddig nem valósult meg, amíg ugyanakkor igen sok államra rákényszerítették a kisebbségek védelméről szóló szerződés aláírását. Az államok már mindent megtettek, hogy a szerződésben vállalt kötelezettségnek eleget tegyenek anélkül azonban, hogy ennek ellenértékét, vagyis a mai határoknak gyakorlati értékű intézkedésekkel való biztosítását megkapták volna.

Az utóállamok nem hajlandók egyetlen módosítást sem elfogadni

A párisi békekonferenciának a kisebbsé-

segekre vonatkozó határozmányai alapján a Népszövetség különböző diszpozíciókkal állapította meg és írta körül a kisebbségeknek a párisi szerződések végrehajtásával és alkalmazásával kapcsolatos perrendtartási jogait. Ezeket a jogokat csakis az összes érdekelt államok hozzájárulásával lehet módosítani. Az érdekelt államok viszont kategorikusan kijelentik, hogy nem hajlandók Németország és Kanada képviselőinek egyetlen egy idevonatkozó módosító indítványát sem elfogadni és azon a véleményen vannak, hogy ezek az indítványok semmivel sem járulhatnak hozzá a kisebbségi kérdés megoldásához. Ezzel szemben viszont veszélyeztetik a kisebbségekkel lakott államok politikai függetlenségét és így a béke ügyének sem használnak.

„Fölösleges meghallgatni a kisebbségek képviselőit”

A memorandum a továbbiakban fölöslegesnek mondja azt, hogy a kisebbségi kérdést tanulmányozó bizottságának számát felemeljük és határozottan ellene vannak annak, hogy a hármashoz bizottság meghallgassa a kisebbségek képviselőit, vagy a szomszédos államok kormányainak képviselőit, amelyek az illető kisebbségeket támogatják. Határozottan állást foglal a memorandum az ellen, hogy a Népszövetséghez a kisebbségek által benyújtott beadványok, vagy panaszok nyilvánosságra hozhatók legyenek nem az a célja, hogy ellentéteket provokáljon az állam és az illető kisebbség között, hanem kizárólagosan informatív anyaggal ellátni a Népszövetséget. A kisebbségeknek egyébként sincs komoly panaszra okuk s ennek bizonyítéka az is, hogy a hármashoz bizottság által megvizsgált esetek közül eddig egyetlen egy sem került a népszövetségi tanács elé.

Előbb a kötelezettségek, aztán a jogok

Az érdekelt államok már csak azért is tiltakoznak a kisebbségi panaszok nyilvánossága ellen, mert komoly okuk van tartani attól, hogy a kisebbségek nem

akarnak komolyan aklimatizálódni új helyzetükhöz. Az eddig benyújtott panaszok sem követnek egyebet, mint propagandát csinálni az ellen az állam ellen, amelyben laknak. A memorandum azzal végzi, hogy előbb a kisebbségek adjanak bizonyosgot lojalitásukról, teljesítsék kötelezettségeiket s csak azután kérhetik jogaik teljesítését.

A négy állam memorandumai amint látható, meglehetősen éles tónusu, ha a mondanivalók lényegét a diplomácia szokványos udvarias mezebe öltözteti is. Nem látszik valószínűnek, hogy a hármashoz bizottság a négy kisebbségi állam memorandumának konklúzióit teljes egészében magáéva fogja tenni, annál is inkább, mert a kisebbségi kérdést, épen kényes természeténél fogva, csakis a legteljesebb megértés szellemében lehet megoldani és ebből a szempontból nem tarthatjuk szerencsésnek azt, hogy a memorandum minden kisebbségi panaszt egyszerűen államellenes propagandának bélyegez.

Nem védjük azt az álláspontot, hogy a kisebbségek panaszaikkal a Népszövetséghez kell, hogy forduljanak, mert meggyőződésünk az, hogy a kisebbségi kérdést az illető állam keretein belül, az állam és a kisebbség egymáshoz való viszonyának és e viszony sajátosságainak figyelembevételével kell rendezni, ha azonban erre nincs lehetőség, akkor nem lehet elvitatni a népkisebbségeknek azt a jogát, hogy az erre illetékes nemzetközi fórumokhoz forduljanak. Am a négy állam kisse agresszív tónusu memorandumai nem kelti bennünk azt az impressziót, hogy közelebb fogja hozni a kisebbségi kérdést a megoldáshoz, vagy legalább is el fogja érni azt, hogy e kérdés lekerüljön a nemzetközi politikai élet naprendjéről.

— Éjjeli fagyok várhatók. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásrognozisa szerint száraz időjárás várható, sok helyütt éjjeli faggal, a délnyugati részeken csapadék nincs kizárva.

URANIA CIRKUSZKIRÁLY
nagyszerű vigjáték, főszerepben;
mozgó Carle Dane és Georg K. Arthur

„Azért jöttem, hogy kormányozzak és kormányoztam is“

Őszinte beszélgetés Primo de Rivera spanyol miniszterelnökkel

London, április 22. Sir Percival Phillips, a Daily Mail külpolitikai szerkesztője most Madridban tartózkodik s lapjának legújabb számában hatalmas interjú közöl Primo de Rivera miniszterelnökkel.

— Rendkívül hosszú teremnek a végében hatalmas íróasztala mellett ül Primo de Rivera tábornok — írja Sir Percival — kínos és gyötrelmes lehet végigmenni ezen a hosszú, esendes termen a diktátor felé annak, akinek valami bántja a lelkiismeretét. Végtelennek látszik az az idő, amíg az ember az ajtótól eljut a diktátor asztaláig. Hány gondosan előkészített exkurzió beszéd, hány kétségbeesetten kiagyalt mentegőzés omolhatott már össze ezen a rettenetes zarándokuton, a diktátor rideg, szürke szemének átható pillantása alatt. Nyilván ez a pszichológiai megfontolás vezette azt, aki így rendezte szobáját.

Sir Percival a legutóbbi spanyol forradalmi események iránt érdeklődött Primo de Riveránál.

Forradalom-paródia.

— Az én ajkaimról meghallja majd a tiszta igazságot — mondotta a diktátor. Bizonyos tüzértiszt csoportok, fegyvermezelen és önféjű viselkedéssel felhasználták a maga céljaira néhány esilődött levitézített politikus, akik szerették volna visszazselezni a hatalmat és az azzal járó profitot.

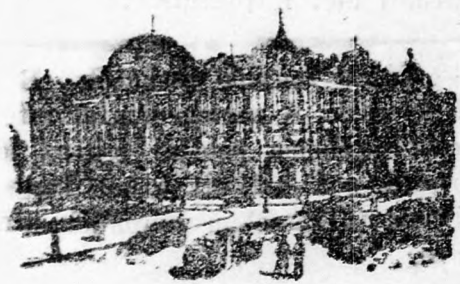
Ezek azután előkészítettek egy forradalmi paródiát, amely azonban jóformán még csak ísemet tudott kezdődni. Egyetlen egy áldozatot sem követelt az egész megmozdulás. Ettől kezdve azonban megindult egy rágalomhadjárat Spanyol ország ellen. Ezt a rágalomhadjáratot olyan pénzemberek indították, akik szeretnék a zavarosban halászni.

— A diákincidens is fej akarták használni a maguk céljaira ezek a rágalmozó agitátorok. Ugy állították be bennünket, mint az egyetlen üldözött és elnyomott. Ez azonban nem igaz. Mi mindig támogattuk az egyetemenket, csak éppen

azt nem tűrjük, hogy az egyetemi tanárok pártpolitikai munkásságot fejtsenek ki.

— Az egyetemi tanárok egy része teljesen fegyvermezhetetlen és sokkal erősebb az önféjűségük, mint a tudásuk. Még mindig él a lazadó szellem azokban a professzorokban, akik éveik számára nézve fiatalok ugyan, de mégis a régi rendszer hívei, azé a rendszeré, amely elűrt minden kifogást és amely a tönk szélére juttatta Spanyolországot. Hiszen egészen 1923-ig büntetlenül történhettek gyilkosságok az utcán csak az fizetett adót aki akart és mindenki kormányzott, csak éppen a kormány nem: Akkoriban a sajtó a parlament a testületek és a szakszervezetek minden hat hónapban elpusztítottak egy kormányt.

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Főrdőszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasótere más fodrászműhely. Bár-Bufferet.

Rendkívül leszállított szobák!

A beszélgetés egy későbbi részében Sir Percival szóba hozta a cenzura kérdését és megjegyezte hogy ez talán nem mindenkiben szolgálja Spanyolország érdekeit. Primo de Rivera hosszasan dicsérte a spanyol félhivatalos sajtót és az információs irodákat, amelyek a kiilljódi lapokat tájékoztatják az eseményekről.

Mikor vonul vissza a diktátor?

Spanyolország szociális és gazdasági helyzetéről szól ezután hosszasan Primo de Rivera. Elmondotta, hogy kormányrajutása óta 5000 iskolát épített, nagyjelentő segítő szociális intézkedéseket léptetett életbe és számos iparágat nacionalizált. Arra a kérdésre, hogy munkája elvégzése után hajlandó-e visszavonulni a magánéletbe, így felelt:

— Igen, a leghatározottabban. Amint sikerült megajándékoznom Spanyolországot igazságos és modern törvényekkel, amint nem lesz több szükség különleges diktatórikus rendszerre, visszavonulok magánéletbe. Egészségi és erőviszonyaimtól nem lehet csodákat várni. Különb-

is nem hinném, hogy később még egyszer szükség volna fellépésemmre, hiszen Spanyolország már nem az, ami 1923-ban volt. Hogy kitérjek majd a helyembe? Ha erre majd sor kerül akar a király és a nemzet forrjak ezt eldönteni. Annyit mondhatok, hogy amíg élvezem az uralkodó és a nemzet bizalmát, nem adom fel a hatalmat egészen addig, amíg munkámat be nem tetőzte az új alkotmány kidolgozása, amely majd helyreállítja az országban a normális politikai életet. Ezután majd egyidőre visszatérek régi otthonomba, amelyet olyan hosszú idő óta elhanyagoltam. És aztán, ha egészségi állapotom megengedi, visszatérek régi foglalkozásom a katonáskodáshoz. Ezt szeretem a legjobban, mert itt értem el életem legkielégítőbb eredményeit.

— Legnagyobb büszkeségem az, hogy ha majd misszióm végén megkérdeznék, hogy mit végeztem ezalatt az idő alatt, nyugodt lélekkel felelhetem: Azért jöttem, hogy kormányozzak és kormányoztam is.

Németországban 10.297 folyóirat jelenik meg

A szaklapok vezetnek példányszám tekintetében

Berlin, április 22. Az Uj Kelet tud.) Dr. Gerhardt Menz professzor, aki a berlini egyetemen az újságírás katedrájára kapott meghívást, tegnap nagyobb meghívott közönség előtt előadást tartott a német sajtóviszonyokról. Ezúttal a Németországban megjelenő folyóiratokról beszélt. Az egyetem mellett — mondotta — egy sajtóintézet is működik amely nyilvántartja a birodalomban megjelenő összes nyomtatott termékeket. A birodalomban 1928. január elseje óta 10.297 németnyelvű folyóirat jelent meg. Ami tízezerrel szorosa ama folyóiratok számának, amelyek az utóbbi száz évben Németország területén megjelentek. A statisztikai megállapítások szerint Németországban a folyóiratok huszonöt évenként megkétszereződtek, az utóbbi időben azonban ez az arány némi eltaladást mutatott. A Németországban megjelenő folyóiratokat 4230 kiadó vállalat és magánkiadó bocsátja ki.

A folyóiratoknak több mint egy harmada szaklap. Ezek a lapok jelentőségben azért is emelkednek ki, mert a legtöbb példányszámban jelennek meg. A szaklapoknak több mint egyharmada öt

ezernél nagyobb példányszámban lát napvilágot. Ennél magasabb példányszámokban csak a szórakoztató folyóiratok jelennek meg. A többi folyóiratok alatta vannak az ötezer példányszámú kiadásnak. A folyóiratok és irodalmi lapok 34 százaléka ezernél kisebb példányszámú folyóiratok azonban legkevésbé ezer példányban jelennek meg. De azért vannak kisebb városok, ahol ennél is kisebb példányszámot nyomonk ugynevezett szórakoztató lapokból.

Németországban újabb időben nagyon megélenkült a folyóiratok kiadását célzó akció. Naponta hozzávetőleges számítás szerint két-három folyóirat jelenik meg. De volt egy idő, amikor majdnem ugyanilyen arányban szüntek meg a lapok. 1921-ben 916 megjelent újság közül ennek majdnem a fele ugyanabban az évben meg is szünt. A ma megjelenő újságokat javarésze az infláció bekövetkezése után alapították; az infláció éveit semmiképpen sem kedveztek a folyóiratoknak. 1908-ban a folyóiratok átlagos előfizetési ára évi 7.55 márka volt, ma ez az összeg 9.50 márkára emelkedett.

Az állatvédő egyesület feljelentette az Erdélyi-pör ellenőrző orvosszakértőjét

Felmentették dr. Kelemen Endre Zoltánt a vád alól

Budapest, április 22. Érdekes mellék-hajtása támadt az Erdélyi-pörnek. Az eset, amelynek elvi jelentőségéről sokat vitatkoznak orvosi és természettudományi körökben, az Erdélyi-pör legizgalmasabb napján a törvényszéki orvosszakértők és az ellenőrző orvosszakértők sokszor igen heves csatájából keletkezett.

Kenyeres és Minich professzorok, mint emlékeztetés, mindig azt vitatták hogy Erdélyi Béla, veronális bódulatban fojtotta meg Forgács Annát. A veronális bódulat következtében hiányoznak tehát

a szírványhártyáról a vérpontok. Dr. Kelemen Endre Zoltán, a védelem ellenőrző orvosszakértője, ezzel szemben azt akarta bizonyítani, hogy veronális bódulatban megsingeltnek szemkötőhártyáján is meg kell találni a vérpontokat.

— Hogy ebben a tekintetben teljes bizonyosságot szerezzek — jelentette ki dr. Kelemen Endre Zoltán a főtárgyaláson — állatkísérleteket végeztem. Veronális bódulatban levő kutyákat zsineglettem meg és mindegyiknél megtaláltam a vérpontokat.

SELECT
mező

Nagy sikerrel folytatja
CAYENNEI POKOL

megható dráma bemutatását, főszerepben:

Eszterházy Agnes

Monopol Slágerfilm.

Emésztési nehézségek

— Ha Ön egy fél tablettát Magnesia-Perlydroit étkezés után kevés vízben feloldva bevesz, akkor emésztési zavaraira, mint egy szomorú emlékre, fog rácszmélni. Gyomorégés, savanya bőfűzés, hányás stb. panaszok után megszűnik mindjárt az első adag bevétele után. A Magnesia-Perlydroit (név: 15 évesen védve) semlegesíti a főjelleges gyomor-savat, amely majdnem mindenkor okozja a legkülönbözőbb szenvedéseinket. A Magnesia-Perlydroit könnyű és fájdalommentes emésztést biztosít. Kapható minden gyógyszerárban.

Az ellenőrző orvosszakértő kísérleteinek nagy sikerük volt. Dr. Kenyeres Balázs egyetemi tanár úgy nyilatkozott utána, hogy megengedi, hogy a veronális bódulatban megsingeltnek szemkötőhártyáján is ott kell lenniük a vérpontoknak. De más eredménye is lett dr. Kelemen Endre Zoltán kísérleteinek. Az Állatvédő Egyesület, amelynek legfontosabb programja a viviszekcio elleni küzdelem, állatkiszárást feljelentette az Erdélyi-pör ellenőrző orvosszakértőjét. Feljelentésében kiemelte az Állatvédő Egyesület, hogy a kutyák megmérgezése és megfojtása nem tudományos célokra berendezett intézetben, nem klinikán történt, nem teríthető tehát a tudomány védőpalástja. Az állatkiszárást megfontolnivaló nem tagadható le, mert Kelemen Endre Zoltán az Erdélyi-pör főtárgyalásán mondotta el.

A különös pert szerdán tárgyalta a hatodik kerületi kapitányság rendőrbírója. Dr. Kelemen Endre Zoltán tanácsadóját elmondotta, hogy Forgács Anna halálának tisztázására fontos volt, hogy mint ellenőrző orvosszakértő kutyákon kísérleteket végezzen és a kísérleteket a poliklinika laboratóriumában végezte el. Dr. Gál Jenő védő hangsúlyozta, hogy nem állatkiszárást, hanem tudományos orvosi munkáról van szó, mire dr. Kelemen Endre Zoltánt a rendőrbíró fölmentette a vád és következményei alól a tudományos kísérletre való tekintettel.

Nagy hőiföldi malomgépgyár
malomszakmában jártas, műszaki tudással bíró

képviselőket

keres: CLUJ, SIBIU és BRASOV területére. Ajánlatok „Képviselő” jellegre e lap kiadóhivatalába keretnek.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas raktárát. Hiteles egységnek kedvező fizetési feltételek

Hirdessen az Uj Keletben

Legutóbb a budapesti akadémia, mely szimbolizál moran fest. A haja m arcában c láglottak mialatt ke talan, me zott. Világ egyszerre vedtek el, tatták vo most halá Cholnok resziul irt lizeit és s iratokba, mortáléval zett el.

Mindig megértett, raja volt amelyben verekedie öletkörilm alkoholi m különös m értett a pe lom üzleti hoz. Kü benne: fo szinte vég kedv, amel fantasziku magának, sával és n noky Vikt rával.

Cholnok sen volt tartotta a Jenuvel, a delmi kilen sen éles k éleslémjü ségeket cs elemetáris számtalan életemben Tragikus emellett

és kiegyen tozott, egy ez volt az nonszírozó sadalmi ö tettek szer gyon szeg A Ráda lakott, szí megszakitá Annak ell nagyon oi népszerűlikus, al juthatott e ség lázasa

Nagyon lelkét az s hogy a Bó válóbb és egyikének ugyanakk titikus érté „írók” na Baumgart pitványból a szatirik és utolsó ötven fillé „megnövel Évekkel

1929 április 27-én, szombaton este

az Uj Kelet kamaraestélye

Jegyek elővételben a színházi pénztárnál.

Cholnoky László salto mortaleja

Legutoljára szeptemberben láttam őt a budapesti Ujságíróegyesület előcsarnokában, elnyúlhatatlan fekete gérockjában, mely mintha sorsának irányát szimbolizálta volna: nyiszletten és komoran feszült vékony-magas alakjára. A haja már teljesen ősz volt, sápadt arcában csak kékes-szürke szemei világítottak valami földöntúli ragyogással, mialatt keserű száján régi urak panasztalan, melankolikus mosolya játszadozott. Világos tejeskávét uzsonnázott s egyszerre csak szeméi a messzeségbe révedtek el, mintha a kék Duna vizet kutatták volna, amelynek mélységében most halálát lelte.

Cholnoky László négy évtizeden keresztül írta a legszebb magyar novellák tízeit és százait a legkülönbözőbb folyóiratokba, miglen most egy elszánt salto mortáléval a Duna habjaiban temetkezett el.

Mindig tragikus, mindig kevesebb megértett, de nagyon is félreértett figura volt a magyar irodalmi életnek, amelyben a talmi nagyságok egész sora verkedte fel magát a legkáprázatosabb sletkörülmények közé, mialatt ő hol az alkohol mámorába, hol saját ihletének különös mélységeibe temetkezett el. Nem értett a pénzhez s nem értett az irodalom üzleti vonatkozásainak kiaknázásához. Különös ellentmondások éltek benne: forradalmi temperamentum és szinte végzetesen passzív álmodozási kedv, amely csodálatos novellákban és fantasztikus elbeszélésekben tört utat magának, megtűzdelve káprázatos tudásával és nagyemlékű bátyjának, Cholnoky Viktornak kongeniális írásmódjával.

Cholnoky László igazán és bensőségesen volt filozofus, miért is sohasem tartotta a barátságot öccsével: Cholnoky Jenővel, akit antiszemitizmusa és fajvédelmi kilengései miatt mindig meglehetősen éles kritikával illetett. A zsidóság éleselméjűsége és egyben különös mélysegeket csillantó kedélyvilága mindig elemmentesen vonzotta s barátai előtt számtalanszor hangoztatta, hogy vele életében mindig csak a zsidók tettek jót. Tragikus magyar volt, büszke és konok, emellett finomlelkű és szelíd, indulatos és kiegyensúlyozatlan. Sehová sem tartozott, egyetlen klikkhez sem s talán ez volt az oka annak, hogy míg a promonizánsok lektúr-írók tekintélyes társadalmi összeköttetésekre és vagyonokra tettek szert, ő mindvégig szegény, nagyon szegény ember maradt.

A Ráday utcának egyik bérházában lakott, szűk, kétszobás lakásban s szinte megszakítás nélkül dolgozott egész nap. Annak ellenére, hogy rengeteget írt s nagyon olvasott író volt, sohasem tudott népszerűvé válni, mert témái, szimbólikus, allegorikus írásművésze nem juthatott el a szórakozást kereső közönség lázasabb érdeklődéséhez.

Nagyon valószínű, hogy érzékeny lelkét az sebezte legmélyebben halálra, hogy a Baumgarten-díjban neki, a legkiválóbb és legszegényebb magyar írók egyikének egy fillért sem juttattak ugyanakkor, amikor egészen problematikus értékű, de politikailag megbízható „írók” nagy összegeket kaptak a zsidó Baumgarten által hagyományozott alapítványból. Erre vall búcsulévélcnek az a szatirikus kitétele is, mellyel egyetlen és utolsó vagyonát, a zsebében talált ötven fillért a Baumgarten alapítvány „megnövelésére” rendelte csatolni.

Évekkel ezelőtt egy nálánál sokkal

fiatalabb író, Tersánszky Józsi Jenő ugrott végső nyomorában a Dunába. Tersánszky Józsi Jenőt azonban sikerült megmenteni az életnek és azóta a fiatal, nagytehetségű író minden bírói üldöztes ellenére elérkezett a céda siker horizontjára, ami legalább tisztességes megélhetést biztosít számára. Cholnoky László még e tekintetben is rosszul járt: őt nem sikerült kimenteni a Dunából s

visszaadni az életnek.

Az általa annyiszor megirt és minden elképzelhető konturjában megrajzolt halál végre karjaiba ölelte s visszaadta neki azt a nyugalmat, amelyet földi életében sohasem talált meg. Álmodozó kék szemét valahol a mélységben merednek most ama titkok felé, amelyeknek megoldásán annyiszor fáradozott hiábavalóan. Ha majd kifogják holttestét, min-

den bizonnyal szép temetést rendeznek neki. Ez már hagyományos szokás az öhenhalt és öngyilkos írókkal szemben. Ezt a szatirát ritkán engedik el azok, akik csak temetni tudnak, de nem tudnak életet adni azoknak, akik minden szívdobbanásukkal az élet szépségét szolgálták s ebben a mártíri hivatásban öröklék fel minden idegszálukat.

Salamon László

Lemondott Benes csehszlovák külügyminiszter

Pillanatnyi meghátrálás Kramarz elöl

Prága, április 22. Az Uj Kelet tud.) Benes csehszlovák külügyminiszter ma megjelent a Karlsbadban időző Udrzal miniszterelnöknel és benyújtotta lemondását. A miniszterelnök a lemondást nem fogadta el.

Prága, április 22. Benes csehszlovák külügyminiszter lemondása a legnagyobb feltűnést keltette. A külügyminiszter azt hozta fel lemondásának okául, hogy az agrárpartí támadások kényserítik a visszavonulásra. Az agrárpartí amely Kramarz vezetése alatt áll, a legreakciósabb partija Csehszlovákiának. A

harc, amely Kramarz és Benes között kitört, a védővámok kérdése körül forog. Az agrárpartí azt kívánja, hogy Csehszlovákia védekezzen a gabonaimporttal szemben, magas védővámokkal akadályozza meg a román, magyar és jugoszláv termények behozatalát és tegye ezáltal lehetővé a csehszlovák mezőgazdaság intenzívebb kifejlődését.

Benes ezzel szemben azon az állásponton van, hogy Csehszlovákia ipari állam amelynek el kell helyeznie a cikkeit és ehhez szüksége van a szomszédállamok piacaira. A védővám bevezetése egy köl-

csönös gazdasági háborúra vezetne.

Kramarz és Benes között az ellentét az utóbbi napokban annyira kiéleződött, hogy Benes végül is kénytelen volt a lemondáshoz folyamodni. Benes pillanatnyi veresége Kramarzzal szemben a csehszlovákiai demokratikus irányzat gyengülését is jelenti, megvan azonban a remény arra, hogy a fascista színezetű agrárpartíval való harcban végül is Benes kerekedik felül, amit az is bizonyít, hogy sem Udrzal, sem Masaryk nem akarják Benes lemondását semmilyen körülmények között elfogadni.

Popovici pénzügyminiszter nyilatkozik az Uj Keletnek

az ország pénzügyi helyzetéről, a kölcsön hatásairól és a költségvetés egyensúlyozásáról

(Cluj-Kolozsvár, április 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Popovici Mihály pénzügyminiszter tegnap Bukarestből Kolozsvárra érkezett. A kitűnő államférfi ezáltal nem politikai és nem pénzügyi ügyben tartózkodott Kolozsváron, hanem mint násznagy. Jorga professzor fia és Bohatier mérnök leánya tartották esküvőjüket a kolozsvári görögkeleti templomban.

Popovici Mihály pénzügyminiszter ma a következő nyilatkozatot adta tudósítónknak az ország pénzügyi helyzetéről: A télen megkötött kölcsönből elsősorban kifizettünk 3 milliárd lejt az államkincstár adosságaiból és napról-napra folynak még a kifizetések a követelések igazolásának mértékében.

Hogyan osztották fel a kölcsönt

A CFR helyreállítására 35 millió dollárt irányoztunk elő. A vonatkozó törvényjavaslat elkészült és a legrövidebb időn belül hatályba is lép.

A besszarábiai utak javítására továbbá több erdélyi és regáti ut és híd helyreállítására 500 millió lejt fordítunk. Ugyancsak ebből a kölcsönből támogatjuk az ugynevezett produktív intézmények alapjait, elsősorban a halászlát és árterületi intézményeket, azután megfelelő összeget fordítunk a mezőgazdaságra.

100 millió lejt adtunk kulturális célra a négy egyetemnek és főiskolának. A bukaresti egyetem 25 milliót kap, a csernovitzi 15 milliót, jasi 25 milliót, a kisénevi kulturpalota 10 milliót, a temesvári Politechnika 10 milliót, és a temesvári egyetem 20 milliót. Sajnáljuk, hogy az ország többi kulturintézményeinek egyelőre nem adhatunk, de meg van a bizalmunk abban, hogy idővel valamennyi szükségletet ki fogjuk elégíteni.

A mezőgazdaság érdekében most készült a mezőgazdasági hitelről szóló törvényjavaslat. Több külföldi pénzügyintézet érdeklődik ezen intézet iránt, amelynél aktív részt kívánunk venni. A Banca Nationala a mezőgazdaságnak jelentős összeget bocsát rendelkezésre. A szövetségi központi részére az állam 240 milliót folyósított, mint az állam részese-dését. Óriási erőfeszítéseket teszünk az éhínség leküzdésére és ugyancsak nagy összegeket fordítottunk vetőmag beszerzési kölcsönökre.

A kormány szigorúan ragaszkodik a költségvetés

Hogy áll a költségvetés?

Az év elején megszavaztunk egy költségvetést és különböző új bevételi forrásokat, új adókat, az államháztartás egyensúlyának fentartására. A költségvetési egyensúly a normális fejlődés egyik esszenciális feltétele, ezért szigoruan ragaszkodni fogunk a költségkereteihez. A kormány folytatni fogja a takarékoskodást és azokat a nagy reformokat, amelyekkel ezt elérni kívánja. A pénzügyminisztériumban most van munka a számvevőség reformjavaslata. E törvények lehetővé teszik a szerves és preventív ellenőrzést és az állam vagyonának megvédelmezését a jövőben minden visszaélés ellen.

Az ország összes szakértőit pártkülönbség nélkül meghívtuk, vegyenek részt

ebben a munkában. Mindezek alapján jogunk van kérni az adózó polgároktól, teljesítsék hazafias kötelességüket az adófizetés terén. A pénzügyi törvényeket az igazságosság szellemében, de a korrekt törvényesség keretei között fogjuk alkalmazni. Követeljük az állam összes szerveitől a törvényes diszpozíciók tiszteletben tartását és nem fogunk visszariadni a legszigorúbb szankciók alkalmazásától nem csupán a visszaélőktől, hanem kötelességüket elhanyagolóktól is.

A takarékosagra példát nyújtunk akkor, amikor az egyesületi ünnepekre összesen 20 milliót irányoztunk elő, mert nem a fény és a pompa, hanem a lelkek egyesülése fontos ezen a nagy ünnepségen. A mi kormányunk nem szórja a pénzt, mert át vagyunk hatva attól a lelkiismereti kötelességtől, hogy ebbe az országba szigorú pénzügyi rendet vezessünk be, mert csak így lehet eleget tenni az ország összes szükségleteinek.

3 darab nagy fürdő lyukas

szappan

1 darab NOSEDA-tartóval

100 lei

minden szaktizle ben.

Tizenötezer sékelt

május 15-ig

Aviva-avatás Kolozsváron

(Cluj-Kolozsvár, április 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Felemelő ünnepe volt az elmúlt szombat este a kolozsvári cionista ifjúságnak, amikor ünnepélyes keretek között avatták fel az „Aviva” új generációját. Az avatás új korszak kezdetét jelenti az Aviva életében, amelybe ezúttal Kolozsvár összes számottevő zsidó lányai bekapcsolódtak, hogy minden tehetségükkel támogassák a zsidó reneszánsz mozgalmat.

Az avatóünnepséget Gergely Böske nyitotta meg szép beszéddel, majd Diamant Elemérnek, a Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkáranak adta meg a szót, aki a szövetség nevében üdvözölte az új avivákat. Ezután dr. Weisz Jenő a helyespoport, Kasztner Ernő a Barisszia, dr. Havas József a somér egyesület, Léb Jenő pedig a Wizo nevében üdvözölte a zsidó nemzeti eszme legújabb harcosait. Felemelő aktus következett Noszin Moritz a Noszin-ros-risonja kivette az esküt a 28 új avivatól és ezzel hivatalosan is az Aviva szervezet kebelébe iktatta őket. Lauber Paula a nagy Aviva, Léb Baba pedig a kis Aviva nevében válaszolt a köszöntő beszédekre.

— Gyengekedés idején, különösen: ha a rosszullétet szerniás fokozza, a természetes „Ferenc József” keserűvíz fajlammentes szérumot, kielégítő emésztést és kelő étvágyat hoz létre. Híres nőorvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kettős korban is hosszabb időn át alkalmazható, anélkül, hogy kitűnő eredménye változnék. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

... minden várakozást kielégít a Lantos Magazin vasárnap megjelent 2-ik száma. Kérjen prospektust az Uj Kelet könyvosztályától. Kvár. Minden éves előfizető díjtalan fényképezőgépet kap.

Szazon június 1-től szeptember 30-ig.

BAILE GOVORA

Jóds és kénes ásványvizek, ajánlatok krónikus reuma, érelmeszesedés, vérbaj, bőrbetegségek, ércsomó ellen. **Fizioterapie.** Inhaláció, pulverizáció, süritett levegő reichenhalli mintára, szénsavas fürdők, elektro-mos fürdők, diathermia, Roentgen ultraviola sugarak.

HOTEL PALACE

modern kényelemmel berendezve.

BAILE CALMANEȘTI-CACIULATA

Kénes ásványvizek. Purgatív ivóvizek, ajánlatok reuma, vérszegénység, főtájas stb. esetén.

Fizioterapie és hidrotierapie, inhaláció, pulverizáció, diathermia, isz ap fürdők, szénsavas fürdők, Röntgen ultraviola sugarak.

Nagy szálloda modern kényelemmel berendezve.

Patakfürdő, homokfürdő az Oltnál. **Caciulata** radioaktív kénes ásványvíz, felülmúlhatatlan vese- és májbajok, húgykövek, és izületi csúsz kezelésénél.

Junióban és szeptemberben mérsékelt árak a fürdőkben és szállodákban. Információkkal szolgál az igazgatóság:

Soc. Govora Calimanești
BUCUREȘTI, I.
Str. Brezoianu 44.

Az angol munkáspárt kifogásolja a háborús adósságok rendezését

Május 30-ikán lesznek az angol választások

London, április 22. Az angol választási hadjárat legnagyobb szenzációja eddig Snowden munkáspárti kormány volt pénzügyminiszterének felsőházi beszéde, amelyben Snowden kifogásolta az Olasz szággal és Franciaországgal kötött adóssági egyezményt. A támadás főleg azért keltett meglepetést, mert nem számítottak arra, hogy Snowden az adóssági kérdést szóváteszi és ez a kérdés a munkáspárt programjában sem szerepelt. A kormány olyan nagy jelentőséget tulajdonított a fejszólásnak, hogy elhalasztotta a választásig és nyomban minisztertanácsot ta tott, amelyen foglal kozott a Snowdennek adandó válaszal.

A költségvetés általános vitája szerda este 11 órákor végződött. Macdonald beszéde igen óvatos volt. Jelezte, hogy Snowden kifejezéseinek élességével nem ért teljesen egyet és emlékeztetett arra,

hogy a munkáspárt mindenkor az adósságok nagylelkű rendezése mellett szállot sikkra.

Pártja nem akar megtagadni semmiféle nemzetközi kötelezettséget és Snowden egyáltalán nem azt akarta mondani, hogy Nagy-Britannia a rendezések során bármint profitra akarna szert tenni de azt mégis csak meg lehet kérdezni, hogy a háborús adósságok terhet igazságosan osztották-e fel?

Churchill zárta be a vitát a kormány nevében. Felvetette a kérdést, hogy Macdonald tulajdonképpen teljesen dezavualja-e Snowdent és vajjon a munkáspárt aljást foglal-e a Balfour-jegyzék alapelve mellett vagy sem.

Mint hogy erre a kérdésre nem kapott választ, Churchill a kormány híveinek bosszantató tetszése közben ezt kiáltotta: — Munkáspárt és miniszterelnökjelölt

je! Önök tehát nem képesek egy egyszerű és világos kérdésre válaszolni, Nem merik szájukat kinyitni!

Az angol választásokra nézve a Daily Chronicle a következő választási kalendáriumot közli. A költségvetési vitát május 2-án fejezik be, a házfelosztás május 10-én történik meg és

az általános választások május 30-ikán lesznek.

A parlament június 10-ikén ül össze, a trónbeszéd június 17-én hangzik el és e után a két ellenzéki párt a háromnapos hagyományos szünettel bizalmatlansági indítványt fog betérjeszteni a kormány ellen.

Baldwin bukása tehát június 20-ika és 22-ike között várható

amikor megindulnak a kormányalakítási tárgyalások.

Einstein négy vallomása zsidóságról

Az alábbiakban Einsteinnak három rövid írását közöljük, amelyek azonban nagyszerű dokumentumai annak a zsidó lelkeseknek, amellyel korunk eme legnagyobb tudósa a cionizmus ügyével szemben viseltetett

Zsidó közösség

A zsidó nép helyzete napról-napra jobban teszi szükségessé, hogy a zsidó közösséget minél előbbé tegyük és fenntartsuk. Ennek a célnak elérésére a Palesztinában megkezdett kolonizáción kívül a zsidó szellemi tradíciók ápolása a legértékesebb eszköz.

Felhívás Magyarország zsidóságához

Szívesen teszek eleget lapjuk kérésének — írja Einstein egy budapesti zsidó újság szerkesztőjének, — hogy felhívást intézzek Magyarország zsidóságához a Keren Hajjeszód támogatása érdekében. A zsidó öntudatnak és a zsidó méltóságnak legnagyobb ellensége a gazdaságból és jóléteből kinőtt degeneráció az elvnel küliség és a zsidó közösségtől való köny nyelmu elszakadás. Az emberben a legszebb tulajdonságok csak a közösség érzéséből nőhetnek ki. Elgondolhatjuk tehát, milyen nagy veszedelem fenyegeti annak a zsidó embernek az erkölcsi világát, amely saját nemzetével elvesztette kapcsolatát és akit a többi nemzetek viszont idegennek tekintenek. Az örömtelen önzés forrása ez a visszás helyzet.

Kivülről különösen nagy nyomás nehezedik a zsidó népre, de éppen ez volt mindig hasznos is számunkra. A külső nyomás nagyobb összetartásra bírta a nemzetet és olyan közösségi ideált növesztett ki, amelyenről a régebbi generációk nem is álmodhattak. Az új zsidó szolidaritás hatása alatt megkezdődött Palesztina kolonizációja, amelynek tartós eredményeiben nem kételkedek. Ennek a műnek az értéke az egész világ zsidósága számára jelentős. Palesztina a világ egész zsidósága számára kulturális központ lesz, ahová ezenfelül az üldözöttek menekülhetnek és ahová legjobbjaink vihetik tetteikész energiájukat. Palesztina a világ zsidó-betegségének gyógyulását fogja eredményezni.

Levél Ruthenbreg mérnökhöz Jeruzsálembé

Munkásságát, amelyet a Keren Hajjeszód érdekében kifejt, koronázza siker. Bár sikerülne Önnek, hogy az Egyesült-Államokban lakó zsidóságot a Palesztina-munka szépségének és nagyságának felismerésére bírja. Láttam a palesztinai zsidó ifjúságot dolgozni, nehéz és kemény munkában, amelyet jó felszereléssel sokkal könnyebbé és eredményesebbé lehetne tenni. Láttam Daganja kis, bátor csapatát, amely súlyos adós

ságok terhe alatt nyögött. Lelkes híveink támogatása milyen könnyen lehetné ezt vállukról! Mindannyiuk küzdelmét, akik Palesztinában az országot felépítik, meg kell könnyíteni. Testüket mindentől meg kell védeni, mert egész életüket a zsidó népeknek áldozzák.

Be kell bizonyítanunk, hogy nemzet vagyunk, amely elegendő életerővel rendelkezik ahhoz, hogy nagyszabású művet hozzon létre. Ami elődeinknek a templom volt, az legyen utódainknak Erec Jiszrael.

Levél Ussiechkinhez

Kedves Ussiechkin ur!

Már ismertem Önt, mint népünk hajlíthatatlan, keménynyaku, jellem-erős vezetőjét. De nem tudtam, hogy ennyi erővel és ennyi gyöngédséggel, ennyi poétikus lendülettel és ennyi drá-

mai virtuozitással rendelkezik, mint ahogy levele elárulja. Lehetőséges valóban, hogy az én magatartásom, — mint Ön emliti — jó hatással volt a zsidó népre. De ezért nem jár nekem köszönet. Harmincöt éves voltam és azt sem tudtam, hogy zsidó vagyok. Csak most, hogy visszapillantok, látom, hogy — bár keresztény környezetben nőttem fel — legbensőbb barátaim zsidók voltak. Igaz, hogy zsidóvá válásomban olyan emberek segítettek, mint Weizmann és Blumenfeld. A jövőre nézve csak ennyit mondok: Rendelkezzenek velem! Egész életemben amugyis inkább tárgy voltam, mint személy. Ez fizikai megnyilvánulásom.

A legszívélyesebb üdvözetekkel és jókívánságokkal az Ön

Einsteinja

Kényelmes utazást biztosítottak a Budapesti Nemzetközi Vásár látogatói részére

A május 4-én kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásárra egy Erdélyből, mint a Regától is rengetegen jelentették be látogatásukat a vásár itteni tb. képviselőinél napról-napra többen és többen váltak ki a vasúti, utazási, vizum és egyéb jelentős kedvezményeket biztosító vásár igazolványokat.

A magánosok ezrein kívül hatóságok, testületek, kereskedelmi és ipari érdekvételek megbízottai továbbá az ilyenek által szervezett társas csoportok is meglátogatják a Budapesti Nemzetközi Vásárt: Így többek között társas-utazásra készülnek a román Kamarák és hog együttes tanulmányozás keretében szemléljék a magyar ráruminta vásárt.

A Budapesti Nemzetközi Vásár rendező sége, — okulva a multak tapasztalatain is, — legkörültekintőbb gondossággal eszközölte ki, hogy a vásár látogatói úgy az oda, mint visszautazásnál és ugy a román, mint a magyar vasutakon is a legkényelmesebben, minden zaklatástól menten utazhassanak s e tekintetben az összes hatóságoktól teljes és megfelelő garanciát kapott.

Nyomatékosan fejhívjuk azonban a vásár alkalmából Budapestre utazókat, hogy a román vasutak által a visszautazásra engedélyezett 50%-os kedvezmény csak május 6-tól május 18-ig érvényes. Aki ennél az időpontnál előbb vagy később utazik haza, nem veheti igénybe a vásár igazolvány kedvezményeit — még kivételes esetekben sem. Az ilyen utasok természetesen nem számíthatnak arra a

kényelmes utazásra és kényelmes határ-átlépésre sem, amit a vásár látogatóinak biztosítottak, sőt az ilyen utasok, — min ahogy ez hír szerint más kiállítások alkalmával is történt — kellemes ségeknek teszik ki magukat, mert az ilyen utasokat úgy a vasutak, mint a vámhatóságok is, csak egyszerű, semmi kedvezményre nem jogosult utasoknak tekintik s természetesen semmiféle kedvezményt nem nyújthatnak nekik. Itt enlítjük meg különös nyomatékkal azt is, hogy az utazási és az összes egyéb kedvezményeket csak azok igényelhetik, akik Budapestre való utazásuk előtt szerzik be a vásárigazolványt és azt eltazásuk előtt az indulási állomás jegypénztáránál lebélyegeztetik.

Akik pedig a vásárigazolvány előírását pontosan betartják, nyugodt kényelemben utazhatnak, zavartalanul léphetik át a határt úgy oda, mint visszafelé és biztosítottan élvezhetik a vásár összes kedvezményeit.

— Röntgen-film a belső szervek mozgásának lerögzítésére. Bécsből jelentik: a röntgenológiai kongresszuson egy het lini egyetemi tanár általános érdeklődés közben ismerette a legújabb röntgenológiai találmányt, a röntgen-filmot. A felvevő készülék a belső szervek mozgását rögzíteni tudja anélkül, hogy operatív uton be kellene avatkozni. A találmány anyagi szempontból is jelentős, mert a filmfelvétel sokkal olcsóbb, mint a röntgenfényképezés eddigi eljárása.

A kö

Meg

Mem
(Satum
Kelet tu
szajlott
sig meg
Bánati
vetségé
százove
lat rende
képviselő
gresszus
reskedő
a szövets

Mit

Páskuj
átadja az
ki a ren
azzal vez
hogy mi
megtárla
szükséges
sivár he
elles tö
égiója
hangulat
keresked
zatait

2 Az uj

latkozo
A kere
tes, intell
nagy rés
vatalos h
vo gono
járnak el
egzisztenc
lömörtülé
A kere
lag és er
vetséget,
lósíthasso

Doros

vözöle a
tán, a S
ügyvezet

az előz
lenes p
kedelen
meg, h
res

Paál A
keresked
szelt. Ra
is sérele
hogy az
ságon sa
a tenger
EJ tópa
aiért.

ket mag
egyik leg
a kere
lyának
rep

Különöse
lemre.
részt az
szért a
a keresk

Ezután
tott rá
a vilá
kedelen

Mindig a
hogy kö
zött, min
nem lehet
vagyis a
jának. A

A kereskedelem legfájóbb sérelmeire követelt sürgős orvoslást a szatmári országos kongresszus

Meg kell szünnie a kereskedők ellen tíz év óta folyó tervszerű hadjáratnak Memorandumban foglalják össze a kereskedelem összes követeléseit

(Satumare-Szatmár, április 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt zajlott le a szatmári városháza zsúfolásig megtelt nagytermében az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Egyesületek Szövetségének harmadik kongresszusa a kétszázéves Szatmári Kereskedelmi Társulat rendezésében. A helyi szervezetek képviselőin kívül megjelentek a kongresszuson az összes közeli városok kereskedői testületeinek delegátusai, míg a szövetség képviselőitében Kun Richard

elnök, dr. Fried János főtájtár és Palmher Alfréd, a szász kereskedelmi grémiumok alelnöke vett részt. Az elnöki pódiumon kívülük helyet foglal még Paskuj Imre díszelnök, dr. Doros Sándor helyettes polgármester, dr. Paál Arpad országgyűlési képviselő, Prinz Armin, dr. Fischer József, a Szatmári Kereskedelmi Társulat ügyésze, Weisz Zoltán, a társulat ügyvezető alelnöke, Fischer Marcel, a társulat főtájtára és dr. Lányi Ernő ügyvéd.

beszűntetett helyi érdekű vasutvonalak újramegnyitását.

Fried János dr., a szövetség főtájtára az állami és községi közterheket tette szóvá. Tanódy Endre dr. szatmári ügyvéd a kényszeregyezségről és csődeljárásról tartott előadást, amelynek lényege az, hogy a mai csődeljárás mellett tönkremegy az adós és a hitelező egyaránt. Eklatáns bizonyítéka ennek a múltévi csődstatisztika, amely szerint

135 csődből mindössze egyetlenegy esetben kaptak a hitelezők 50 százalékos kielégítést.

Ezzel kapcsolatban ismerteti a készülő csődtörvényjavaslatot, amely, bár ugyancsak nem ismeri sem a moratóriumot, sem a kényszeregyezési eljárást, mégis javulást fog hozni, mert nyugati mintára megengedi a csődelőtti hivatalos kiegyezést. A csődbíró maga proponálhatja a feleknek a kiegyezést, minálisan 75 százalékos kvóta mellett. Ez a kvóta tulságosan magas és legfeljebb 60, de legalább 50 százalékban kellene megállapítani. Indítványozza, hogy minden helyi tagozat állítson fel hitelezői védegyületet, amely minden tudomására jutott fizetésképtelenségi ügyben közvetlenül és segítse elő a kiegyezést. Ezután dr. Lányi Ernő beszélt a kereskedő kollektív öntudatáról.

A kíméletlen verseny helyett kollektív munkára kell serkenteni a kereskedőtársadalmat.

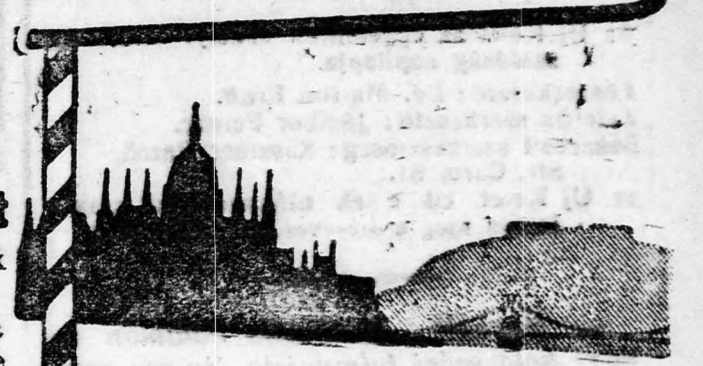
A kereskedők egyéni szolidaritásának hiánya volt mindig a kerékkötője az egységes tömörülésnek, amely nélkül nem lehet eredményt elérni.

A falusi kiskereskedő kálváriája

Fischer József dr. társulati ügyész zárobeszédében különösen a kisvállalkozók problémájával foglalkozott. A nagyobb kereskedők — mondotta — magasabb intelligenciájuknál és jobb összeköttetéseiknél fogva még valahogyan megbirkóznak az élet nehézségeivel. De a kiskereskedőnek, aki egyszerűbb lény és sokkal elszigeteltebb,

hibetelenül nehezebb a helyzete, különösen a falusi kiskereskedő, aki felett korlátlanul és felelőtlenül ba-

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1929 május 4-13.

A magyar ipar bemutatója.

25-50% utazási kedvezmény.

Számos különcsoport. Vizummentes határátlépés.

Felvilágosítások és vásárgazdálkodók kaphatók: Budapesten a vásárirodában, V. Alkotmány-utca 8. szám.

Cluj: Kereskedelmi és Iparkamara. Bistrița: Joan Laurentzi, fabricant de pielarie.

Carij Mari: Max Brichta. Dicioenmartin: Vajda Péter főkönyvelő, valamint a tb. képviselők Arad, Brassó, Târgu-Mures, Oradea-Mare és Timisoara városokban.

sáskodnak a helyi hatalmasságok. Kifogásolja a kiskereskedőkre kötelező könyvvezetést.

Negreanu János, a Nagykárolyi Kereskedelmi Társulat delegátusa azt a javaslatot fejtette ki, hogy a kereskedelmi egyesületek tagjai ezental csak kiskereskedőket válasszanak meg parlamenti képviselőknek. Ennek érdekében

szükségesnek tartja egy kereskedői párt megszervezését.

A felszólalásra válaszolva, Kun Richard elnök elmondotta, hogy évekkal ezelőtt már foglalkozott ezzel a tervvel, amelynek megvalósítása elé több akadály gördült. Elsősorban a kereskedői párt elvonná a tömegeket a kisebbségi politikai szervezeteiktől, másodsorban pedig egy párt alapítása igen nagy anyagi áldozatokat követel.

A kongresszus, amely az előzők bátorhangú felszólalásáival szabadabb szellemű rezsimet dokumentálta, délután félkettőkor ért véget.

Mit követel az ország kereskedelme?

Paskuj Imre nyitja meg a gyűlést és átadja az elnökséget Kun Richardnak, aki a rendező egyesület üdvözlése után azzal kezdte be nagyszabású exposéját, hogy miért volt szükség a nagygyűlés megtartására. Rámutatott a tömörülés szükségességére, az erdélyi kereskedelem sárga helyzetére, amelyet kereskedelmiellenes törvények és rendelkezések egész égiója béni meg. A kereskedelmiellenes hangulat tíz év óta fojtogatja az ország kereskedelmét és mégis egyre szedi áldozatait

Az új kormányzat részéről megnyitkozott jóindulat megőrt az általános közegek eljénállásán.

A kereskedőben, akármilyen beállítottságú, intelligens és bármilyen aránytalanul nagy rész hárul rá a közterhekből, hivatalos helyen még mindig sokszor nagyobb gúncosítványnak képzelik és úgy is járnak el vele szemben. Ezt a lealázó és elszűntetési menő közhangulatot csak a tömörüléssel lehet leküzdeni.

A kereskedőtársadalomnak anyagilag és erkölcsileg támogatnia kell a szövetséget, hogy programját meg is valósíthassa.

Tervszerű hadjárat a kereskedelem ellen

Doros Sándor dr. város nevében üdvözölte a kongresszust, majd Weisz Zoltán, a Szatmári Kereskedői Társulat ügyvezető alelnöke arról beszélt, hogy az előző kormányok kereskedelmiellenes politikája nem a céhbéli kereskedelem parazitáit semmisítette meg, hanem a hivatásos, munkás kereskedő osztályt pusztította.

Paál Arpad dr. szatmári képviselő a kereskedelem nemzetközi helyzetéről beszélt. Rámutatott arra, hogy minden baj és sérelem erendőd Libája abban van, hogy az európai államok még mindig tulságosan elzárkóznak egymástól, amikor a tengeren túl, Amerika és Azsia harcol. Először ellen a kereskedelmi hegemoniáért. Ennek a súlyos következményeket magában rejtő elzárkózottságnak egyik legfőbb oka az, hogy

a kereskedőtársadalom nem tud szilárdan és munkájának megfelelő szerephez jutni az állami életben.

Különbösen áll ez a kisebbségi kereskedelemre. Erdélyben a kereskedelem nagy részét az itt élő kisebbségek kezén van és ezért a jellegért kell annyit szenvedniük a kereskedőknek.

A szervezkedés szükségessége

Ezután igen eredeti módon arra mutat rá dr. Paál Arpad, hogy a világtörténelem folyamán a kereskedelem mindig kisebbségi kezében volt.

Mindig a kisebbségeknek volt a szerepe hogy közvetítsenek a népi többségek között, minthogy a stabil többségi népek nem lehettek ráutalva a kereskedelemre, vagyis arra, hogy helyükről kimozduljanak. A kisebbségi kereskedelemre vár

most az a feladat, hogy a többségi népek egymástól való elzárkózását meglazítsák és a nemzetközi kereskedelem szabadságát és korlátozatlanságát helyreállítsák.

Palmher Alfréd, a szász kereskedelmi grémiumok alelnöke arról beszélt, hogy az egyes kereskedelmi ágaknak külön-külön kell tömörülniök saját szervezeteikben, mert így jobban tudják megvédeni érdekeiket. Ezeknek a céhbéli társulatoknak utján

a kereskedelem képes lesz helyet biztosítani magának a parlamentben is, olyan emberek megválasztásával, akik százszázalékosan képviselik a kereskedelem érdekeit.

De ki kell építeni a kereskedelem különböző képviselői formáit a külföld felé is.

Nem akar véget érni a csőd hullám

Fischer Marcel főtájtár az állam hitel-, váms- és fuvarpolitikájáról beszélt. A kereskedelem egyedüli reménye eddig a stabilizáció volt, amelytől azt várta, hogy könnyebben fog hitelhez jutni. Eddig azonban csak a stabilizációt rendezés kísérő káros jelenségek mutatkoztak meg. Ennek az évnek első három hónapjában négytízmilliárd lej összeg erejéig kértek csődöt kereskedők ellen. Mindenfelé összeroppanás, vergődés tapasztalható. A bankok könyörtelenül hajlítják be követeléseiket. A magas kamatok miatt az egész hiteltét válságban van.

A Banca Națională tavaly 15 milliárd új hitelt folyósított, amelynek 95 százalékát hat bukaresti nagybank kapta meg 6 százalék mellett, a nagybankok 12 százalékért adták tovább a pénzt a közbankoknak, a melyek 28-30 százalékot is szedtek klienseiktől.

Az államnak oda kell hatnia, hogy a kereskedelem olcsó pénzhez juthasson, az usztrakamatok helyett. Pénzügyi központ létesítését javasolja a hitel előmozdítása érdekében, ahol ellenőrzés mellett folyósítsák a hiteleket.

Jó vámokat és olcsó fuvardíjat

Hasonlóképpen halaszthatatlanul szükségesnek tartja, hogy a vasúti tarifapolitikát és vámpolitikát gyökeresen megváltoztassák. Az export-importpolitikában 1921 óta semmi változás sem történt. Feltétlenül szükséges külföldi orientációink revíziója is. A jelenlegi vámmomenelatura elévült és tarthatatlan. Javasolja, hogy a fontosabb kereskedelmi testületek új javaslatot dolgozzanak ki ebben a tekintetben és azt terjesszék fel a kormányhoz.

Sürgősen a vámszabadraktárak létesítését és vámhivatalok intézményes bevezetését, hogy azáltal a vámokban sokszor évekig leköttött tőkék a forgalomba juthassanak vissza.

Követeli az illegális kereskedelem megrendszabályozását, fokozottabb hatósági védelmet a csempészet ellen, valamint a

Sokmillió sikkasztást fedeztek fel a bukaresti állampénztárban

Öt éve nem volt rovancsolás a pénztárban.

(Bucuresti-Bukarest, április 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros lakosságát egy nagyszabású sikkasztás tartja izgalomban, amelyet szombat délben fedeztek fel a pénzügyminisztérium mellett működő állampénztárban. Matescu főpénztárnok szombat délben két órakor pénztári zárszámadást csinált és revizálta a szombaton kifizetésre kerülő utalványokat. Rovancsolás közben feltűnt a főpénztárnoknak, hogy egy hetvennyolcezer lejes utalványon a törvényesnél több bélyegilleték van. A főpénztárnok gyanút fogott, felkaparta a bélyegeket és megállapította, hogy azok a pénztári hivatal által az utalványra tett „achitat” (kifizelve) bélyegzőt tartalmazták. A főpénztárnok azonnal jelentést tett felfedezéséről Popovici Mihály pénzügyminiszternek és Stanescu államtitkárnak.

A pénzügyminiszter utasítására azonnal bevezették a nyomozást. A gyanu Romano irodafőnök ellen irányul. Detektívet küldtek ki nyomban felkérésére és a szerény fizetési irodafőnök egy félóra múlva csakugyan elő is ke-

rült a szosszén lévő, igen előkelő „Cha-teaubrian” étteremben. Romanot letartóztatták és azonnal kihallgatták. Megállapítást nyert, hogy az állampénztárban öt esztendő óta nem rovancsoltak. Ez alatt az idő alatt Romano szabadon operálhatott és a jelek szerint az általa elsikkasztott összegek sok millióra rúgnak. A hivatalfőnök a vizsgálat megállapítása szerint oly módon operált, hogy a már kifizetett utalványon az „achitat” bélyegzőt bélyegekkel leragasztotta, a kifizetést igazoló aláírást pedig oly módon tette észrevétlenné, hogy az utalvány hátára erős, átütő lila tintával nagy számokat írt, azzal a látszattal, mintha azok ellenőrzési számműveletek volna. Az ilyenképp preparált utalványt aztán ismét prezentálta és kifizettette. Megállapítást nyert, hogy Romano nagylábon élt, autót tartott és állandó vendége volt a főváros drágább lakóinak. A vizsgálat nagy apparátussal folyik, mert alapos a gyanu, hogy Romano nem egyedül követte el sikkasztásait.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Maiton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Szerkesztőség: Kasztner Rezső, Str. Caroli 81.
Az Uj Kelet ciklopedikus utánpótlását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Meghalt Moskovits Salamon ismert kolozsvári talmudista. Sulvos vesztése érte Kolozsvár vallásos zsidó ifjúságát. Kidőlt előharcosainak sorából Moskovits Salamon fiatal talmudista. Hosszas szenvedés után alig 19 éves korában távozott el péntek éjszaka szülei és barátai köréből. Földi maradványait vasárnap délután vitték örök nyugalomra barátai, Kolozsvár zsidó társadalmának előkelőségei kíséretében.

Háromszáz zsidó katona vár meghívást a szederestékre. Régi, szép szokás, hogy a szederestékre az egyes családok vendégül látják a zsidó katonákat akik távol a meleg otthonról kénytelenek eltölteni az ünnepet. A kolozsvári helyőrségnek háromszáz zsidó katonája várja most az ősi vendégszeretetet és nem káptakodunk abban, hogy a kolozsvári zsidó családok testvéri szeretettel ültetik őket ezidén is asztalukhoz. Az ort. zsidó hitközség, amelyet a tömeges szim várattalul ért, ezúton kéri föl a kolozsvári zsidó családokat, hogy jelentsék be, ki hány katonát láthat vendégül az ünnepi esteken.

Tilos az uccai felvonulás május elsején. Vaida Sándor helyigminiszter szombaton körlevelet intézett a vármegyei prefektushoz, amelyben értesíti őket, hogy a minisztertanács határozata értelmében május elsején a munkásgyűlések és ünnepélyek engedélyezve vannak, az uccai felvonulás és manifesztáció azonban tilos.

PIHENÉS, SZABADSÁG után vágyik mindenki. Erejét, munkaképességét fölfrissíti az *Ovomaltine*: az energia és tápérték koncentrációja.

A zsidó Menza felhívása. A kolozsvári zsidó Menza felszólítja azokat az egyetemi hallgatókat, akik bár nem tagjai a Menzának, de pószachkor, a Menzán akarnak étkezni, ezt a szándékukat legkésőbb szerda délig, C. Dorobantilor 11 szám alatt jelentsék be.

Eljegyzés. Liebermann Olga Budapest és Braun Mór Cluj jegyesek.

Ünnepi istentisztelet. A zsidó húsvéti ünnepek alkalmából a Ferdinand király-uti zsinagógában az istentisztelet szerdán és csütörtök este negyed 8 órakor, csütörtök és péntek délelőtt 10 órakor kezdődik. Minden alkalommal Rabetz főkantor és a legnagyobbított énekkar fog közreműködni Lusztig karvezető vezetésével.

Csicserin sulvos szemében szenvedést jelentik. A Chicago Tribune wiesbadeni tudósítójának közlése szerint Csicserin orvosai kijelentették, hogy a Lülügy: négyzetes komoly gyomorbajjal szenved és sajnos az orvosi kezeléssel eddig semmi eredményt nem mutatott.

Hirdetmény

Az oradeai izraelita szentegylet Chevra Kadisa pályázatot hirdet titkári állásra. A pályázók kérvényeiket 1929 május 15-ig tartoznak Freund Lajos hitközség elnökéhez Oradea (Sas-passage) benyújtani. A pályázatban igazolandó a román állampolgárság, a fedhetetlen vallásos előélet, a román, héber, német és magyar nyelv tudása úgy szóban, mint írásban, továbbá a könyvvitel és mérleg készítés tudása. Az állás június 1-én elfoglalandó.

Az oradeai izraelita Szentegylet Chevra Kadisa

Mátyás Edith hegedűművész, Vogel Mária zongoraművész, Gaál Gábor író, Löwy Leopold és Hajnal Győző énekesek az Uj Kelet Kamarastélyén

Az Uj Kelet április 27-iki kamarastélyén a vendégek egész sora lép fel. Az eddigi műsorszámokon kívül szerepelni fog Matyás Edith, az erdélyi zenei életnek egyik legkiválóbb tehetsége, aki két hegedűszámot, Corellitől a híres la Foliát és Dvorak Szláv táncát fogja dr. Bródy Miklós zongorakísérete mellett előadni. A kiváló hegedűművésznek, akinek már külföldön is jelentős sikerei voltak, ez lesz a bemutatkozása Kolozsváron.

Ugyancsak részt vesz az Uj Kelet kamarastélyén Gaál Gábor, a népszerű író és esztéta, aki En és az Az Uj Kelet

cimmal azt fogja szellemesen elmondani hogy hogyan kerül ő, mint keresztény a cionisták lapjához.

Egy másik rendkívül nívós száma lesz az estélynek Löwy Leopold, (Pfeiffer-növendék), a kitűnő tenorista fellépése, aki a legszebb zsidó operadarabokat fogja énekelni. Vogel Mária, az ismert, kiváló zongoraművész nő kísérete mellett.

Hajnal Győző, a jó hírű paritonista Rubinstein Azráját és Hugó Wolf Über Nacht című kis dalát adja elő, dr. Bródy karnagy kísérete mellett.

Zsidó rabszolgatánc: Wojticzky Elvira fellépése

Az Uj Kelet kamarastélyének egyik rendkívül érdekes művészi száma lesz Wojticzky Elvirának, a rendkívül tehetséges, fiatal táncosnőnek, a Román Opera kis ballerínájának fellépése, aki egy zsidó rabszolgatáncot fog bemutatni.

A zsidó rabszolgatánc, amely Wojticzky-Müller szerzemény, rendkívül hatásosan érzékelteti az egyiptomi elnyomatás napjait. A kiváló, fiatal táncosnő Fekete zongoratanárnő kíséri.

Értesítés. Az aut. orth. izraelita hitközségnek Str. Dubalarilor (Timár-u.) 3 sz. a. újonnan épült gőz- és kádfürdője f. hó 24-én, szerdán, reggel 7 órától kezdve, rendelkezésre áll a t. közönségnek és p. a gőzszállítási ferfiaknak, a kadosztály pedig nőknak egész napon át. A „Majna” fürdő kezelője.

Eljegyzés. Nass Hermin (Huedin) és dr. Ornstein Mór fogorvos (Cluj) jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Kedden megnyitják a kolozsvári ritusú fürdőt. A kolozsvári ortodox rabbinátus közlése szerint, kedden délután hat órakor a rituális fürdő megnyitják nők számára. Szerdán reggel hét óráig kezdve a férfi gőzfürdő is használható lesz.

UNNEPELYRE, FÓLOLVASÁSRA menjen el *Anacot-pasztila* nélkül, mert megvédi a fertőzőes torokbántalmaktól, influenzától. Egy phiola ára 37 lej.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

KEDD, április 23. Budapest, 9.15: A házi trió hangv. 12.05: Gramofonhangv. (Kodály-Bartók stb. lemezek). 16: Mesedélután. 17: Sebestyén Károly előadása: „A vers és a színész”, Fóthy Erzsébet közrem. 17.40: Szórakoztató zene. 18.30: Mit üzen a Rádió? 19.30: Venczell Béla „Kuruc-est”-je. 20.15: Színmű-előadás a Stúdióból. 22.15: Időjelzés, hírek, majd cigányzene. *Berlin és Breslau.* 20: Kálmán: „Marica grófnő” közv. *Brünn.* 19.30: Részletek a „Diákszerelme” című operettből. 21: Vigjáték-előadás. 22.20: Kávéházi zene. *Kattowitz.* 19.20: Verdi: „Alarcosbál”. *Köln.* 20: Operast Ariák. *Milano.* 17: Rádió-kvintett. 19: Jazz-band. *Nápoly.* 20.45: Ópera közv. *Prága.* 19.05: Fuvószekerek-hangv. 22.20: Kávéházi zene. *Wien.* 20: Richard Strauss-est. Zenekari hangverseny, vezényel R. Strauss.

Szerda, április 24. — Budapest, 9.15: Katonazenekari hangverseny. 12.05: Tíz hangverseny, dr. Csiky Áradné fellépvása: Egyiptonban; 17.40. Komlóssy Emma magyar notákat énekel cigánykísérettel; 18.40: Rádió amatőr-posta. 19.30: Olasz nyelvlecke; 20.10: A Mella magyar vonósnégyes hangv.; 21.15: Kuruc dalok, előadja Ungessy István zongoraművész és Csóka Béla operanékes; 22.15: Időjárásjelzés, hírek, 22.30: Zenekari hangverseny. — *Bécs,* 16. Hangverseny. Nemzetközi délután. 20.50: Tarka est, utána könnyű zene, közreműködik Hilde Lorentz Neustauer. — *Br. grad,* 20.25: J. Davidova dr. hangv.; 22.15: Szerb cigányzene. — *Braislava (Pozsony),* 19.30: Dvorak „Limitta” c. operájának előadása. — *Brünn,* 17.45: Heini Hein és Hugo Wieser hangv.; 19.05: Fuvószekerek

Mindenféle fuvott, préselt, csiszolt, festett és világtási üvegárukat, porcellánt fenér és színes kivitelben, fayence edényeket, wilhelmsburgi kőedény-tányérokat, tábla-ablaküveget, díszműárukat,

nyáriszezonra

befőttes és uborkás üvegeket a legolcsóbban szállítunk vagon- és láda-küldeményt.

Eladás nagyban!

Romlós Testvérek

Gyári raktár. — Nagykereskedés. **Oradea-Nagyvárad,** Str. N. Jorga (Zöltafa-u.) 13. sz.

hangv.; 20: Kamarazene. — *5 G. B. Deventry,* 16.30: Táncczene és banjósózás; 18.30: Könnyű zene. 20: Karcenk; 2.15: Táncczene. — *Frankfurt,* 16.55: Hangverseny; 20.55: Zenekari hangv. Operarészletek. 21.15: Esti hangv. — *Kattowitz,* 19 Gramofonzene; 17.55: Hangverseny. 22.30 Szónata est. — *Köln,* 16.35: Rablőtörténetek és történelmi rablók. Előadás. 17.45 Hangverseny; 20: E. Wolff-Ferrari „Sly” c. operájának közv. — *Leipzig,* 16.30: Hangverseny; 20: Opera duettek; 23: Táncczene. — *2 L. O. London,* 15.30: Resa Burn (alt) hangv.; 18.45: John Thorne (bariton) Schumann hangv.; 19.45 Zongorahangv.; 20.05: Wagner: A bolygó hollandi c. operájának közv.; 23.05: Táncczene. — *Milano,* 13.35: 17: 22.30: Jazz-band; 22: Rádió kvintett. — *Riga,* 17: Gramofonhangverseny; 19.30: Egy opera közv. — *Toulouse,* 13.20: Operett-árak; 20.50: Zenekari hangverseny; 21.15: Opera részletek; 21.30: Katonazene. — *Varsó* 15.50: Gramofonzene. 17.55: Hangverseny; 20.15: A Czapske (hegedű) és K. Blaszke (sopran) hangv.

Csütörtök, április 25. Budapest, 9.15 Hangverseny. Tasnady Maria (ének), Kovacs Boriska (hegedű), Weber Margit (zongora), 12.05: Cigányzene; 16: Rádió Szabadegyetem; előadások és gramofonlemez; 17.40: Zenekari hangverseny; 18.40: Gyorsrási tanfolyam. 19.15: Angol nyelvoktatás; 20: Rendkívüli filmharmónia hangv. a Vigadó nagyteremből; Brahms-est, közrem. dr. Dohnányi Ernő és Gajbrivitsch Ossip, utána kb. 22: Időjárásjelzés, hírek; majd gramofonhangverseny, válogatott művészlemez (Galli Cseréi, Jeritza Maria, Chaljapin, Gigli stb.). — *Bécs,* 16: Hangverseny, Leo Mircovic közrem.; 20: Ada Sari olasz koloratúrénekesnő hangv. utána esti hangv. — *Berlin,* 17: Parkas Blanka (alt) Schumann, Strauss és Dvorak dalokat énekel; 17.30: Viola de Gamba hangv.; 20: Tambura-zenekar; 21.30: Vonósnégyes hangverseny. — *Breslau,* 16.30: Szórakoztató zene; 20: Egy vigopera közv. — *Brünn,* 19.30: A cseh filmharmadik társaság hangversenye. — *Frankfurt,* 16.35: Hangverseny; operett-részletek; 20.15: G. Hauptmann: Olga c. drámájának előadása; 21.45: Weber: Der Freischütz c. operájának előadása gramofonon. — *Hamburg,* 18.55: Mozart: Figaro házassága c. vigopera — *Kattowitz,* 17.55: és 20.15: Hangverseny; 23: Táncczene. — *Köln,* 13.05: Hangverseny; 17.45: Délutáni hangverseny; 21: Frida Hummel énekesnő Raabel-estje; utána cigányzene. — *2 L. O. London,* 13: Gramofonhangverseny; 16: Rita Mettel (m. sopran) hangv. 23.05: Táncczene. — *Milano* 16.30: Gyermekkarének; 19: Jazz-band; 20.30: Verdi: I Lombardi Mja Prima Crociata c. operája. — *Nápoly:* M. Monti (sopran) hangv.; 21.02: Egy operett közvetítése. — *Varsó,* 17.55: S. Turza (sopran) S. Ossondovska (heredi) és S. Zaleska (zongora) hangv.; 20.30: Esti hangv.

Kedd,
Csöde
A p
Timiso
Kelet tu
telenség
György
sorsában
lat, ame
nagyobb
tak. A m
székhez
mely a h
ka mind
lassal fel
Mint i
passzív
gyobb hi
részyeny
ni, amely
tabilissá
vénytárs
tőket ké
lett volna
szonhatm
Motas
tették az
jelentik:
iparügyi
tett kere
törvényss
stantin m
társaság
itélet el
ként elme
AZ
a l
Protó
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

Közgazdaság

Csődöt kérték a temesvári Krausz-börgyár ellen

A péntekre összehívott hitelezői értekezleten dől el a vállalat sorsa

Timisoara-Temesvár, ápr. 22. Az Uj Kelet tud.) Az elmúlt ősszel fizetési képességbe jutott temesvári Krausz György és Társa Börgyár hányatott sorsában ma bekövetkezett az a fordulat, amelytől a vállalatnál érdekelt nagyobb hitelezők már régóta tartoztak. A mai napon a temesvári törvényszékhez befutott az első csődkérelem, amely a hónapok óta folyó számlási munka minden eddigi eredményét felborítással fenyegeti.

Mint ismeretes, a negyvenmillió lej passzívával insolvenssé lett vállalat nagyobb hitelezőiből alakult csoport új részvénytársaságot igyekezett összehozni, amely megfelelő vezetés mellett rentabilissá tudná tenni a gyárat. A részvénytársasághoz harmincmillió lej alap tőkét képviselő hitelezők aláírása kellett volna. Ebből az összegből eddig huszonhatmilliót le is jegyezték. A kisebb

hitelezők, valamint egy-két olyan nagy hitelező, aki soronkívüli és a többinél kedvezőbb kielégítést akar kieszközölni, mindaddig nem voltak hajlandók nyilatkozni, illetve hozzájárulni a számlási tervhez.

A sok huzavona után a türelmesebb hitelezők is elvesztették bizalmukat abban, hogy a gyárat meg lehessen menteni a csődtől. Ezt a hangulatot ma a végsőig kiélejtette az a hír, hogy az egyik hitelező, Noalehr csernovitzi nyersbőrkereskedő egymilliónyolcszáz ezer lej követelésének erejéig megkérte a csődöt a Krausz-börgyár ellen. A csődkérelem tárgyalását a bíróság április 27-re tűzte ki. A csőd elkerülése érdekében péntekre összehívták az összes hitelezőket és ha ezuttal nem sikerül meg egyezésre jutni, a Krausz-börgyár nem kerülheti el a csődöt.

lam ellen, felebbezést nyújtott be úgy a maga, mint a társaság egész igazgatósága nevében. A felebbezést az ilfovi törvényszék szombati tanácsülésében vizsgálta. A bírói döntés alapján az ipari és kereskedelmi minisztérium április 20-án Vasile Lazar mérnököt iktatta be a zár alatt lévő U. E. G. kormánybiztosi tisztségébe.

Motas mérnököt véglegesen elmozdították az U. E. G. éléről. Bukarestből jelentik: Megirta az Uj Kelet, hogy az iparügyi minisztérium által megindított kereset alapján a gyulafehérvári törvényszék elmozdította Motas Constantin mérnököt az U. E. G. földgáz-társaság kormánybiztosi állásától. Az ítélet ellen Motas mérnök, aki egyébként elmozdításáért pert indított az ál-

SPORT

Vasárnapi sporteredmények

(Cluj-Kolozsvár, április 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasárnap sportprogramjának kiemelkedő eseménye a Románia-Bulgária válogatott meccs volt, mely a szerencsétlen kézzel összeállított román csapat kinos győzelmével végződött. Érdekesége a mérkőzésnek a bukaresti közönség tüntető ellenszenvé volt a román csapat csapnivaló játéka és az FSSR ellen, mely végül annyira Ciolacnak, a kitűnő temesvári halfjátékosnak a szívére ment, hogy három bravuros kitéréssel megszerezte a győzelmet jelentő gólokat. Iváncsit magyar bíró vezette a mérkőzést.

Egyéb helyi eredmények: Kolozsvár: Universitatea-Sodronyipar 2:2 (1:0), bíró Huneade, góllövők Bociu, Ciungan, Blasiu, Ujfalvi. KMSC-CFR 2:1 (1:0), bíró Salvan, góllövők Feininger, Istvánffy, Kronstädter. — Szamosújvár. Haggibor-Sparta 2:1 (1:1). Főlény győzelem. Góllövők Márk, Frenkel, Istvánffy Kasza, Bíró Orbán. — Nagyvárad. Törökvs-Crisana 1:0 (0:0), bíró Csillag. — Arad. Olimpia-ATE 1:0 (1:0). AMTE-Tricolor 1:0 (0:0). — Temesvár. Kadima-Rapid 1:0 (0:0). Politechnika-TMTE 1:0 (1:0). — Resica, UDR-Fratéria 10:1 (4:1). — Vulcan. Jiul-AAC 3:0 (1:0). — Brassó. Brasovia-Coltea 2:0 (0:0). Unirea-Ivria 3:1 (3:0).

Külföldi eredmények: Budapest. Ferencváros-Budai 33-as 6:2 (2:1). Újpest-Kispest 3:0 (1:0). Sabaria-Vasas 3:2 (1:2). — Szeged. Hungaria-Bástya 2:0 (0:0). — Kaposvár. Somogy-Nemzeti 4:1 (0:1). — Debrecen. Boeska-III. ker. 2:0 (0:0). — Bécs. Wiena-WSC 3:1 (0:0). WAC 4:4 (2:1).

Ma délután öt órakor Kolozsvár-Nagyvárad városközi mérkőzés a városi sporttelepen

Seliceanu Gligor kerületi kapitány szerencsés ötlettel mára Nagyvárad válogatott csapatát költötte le, mely Kolozsvár megerősödött csapatával veszi fel a küzdelmet. A mérkőzés a sportszezon legérdekesebb meccse lesz, melynek kimenetele teljesen nyílt. Már kolozsvári csapataink érezhető feljavulásából ítélve könnyen Kolozsvár javára billenhet a mérkőzés mérlege. Csapatfelállítás: Szatmári KAC, Pajzs KAC, Chifor Romania, Baba Romania, Bradea Romania, Stanojev Universitatea, Huneade Romania, Istvánffy I. KMSC, Marsal Universitatea, Istvánffy II. KMSC, Cipcean Romania. A csapatösszeállítás a jelenlegi formák szerint teljesen reális és a legsikerültebb.

Nyíltér

Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Kallos Lőrincz volt utazóm, üzletemből barátságos uton kilépett, működése a mai nappal megszűnt.

Bíró Ander

Pályázati hirdetés

A rovinei (pécska) neolog izr. hitközség egy kantor és metszői állásra pályázatot hirdet. Megkívánatik, hogy pályázó ne legyen 40 évesnél idősebb, hit-szónoklatok tartására képes legyen és a hitoktatást végzze.

Javadalmazás 500.- lej havi fizetés, szabad lakás és a szükséges mellékjegyvedelmek

Pályázati határidő 1929 július 1. Kétségek csakis a meghívottaknak lesznek megtérítve.

Ajánlatok az eddigi működés, valamint referenciák megadásával Elias Adolf hitk. elnökhöz címzendők.

Rovine, jud. Arad 1929 április 18.

Elias Adolf, hitk. elnök

Pályázat

A Hunedourai ort. izr. Hitközség met-szőt keres megkívánatik a román, magyar, német nyelv tanítása, jó előkészítő és mel-l legyen az által legkésőbb május hó 15 én elfoglatandó

Költséget csak a meghívottak térítünk meg.

Löh Jakob hitk. elnök

Pénzmeztakarítás

legbiztosabb módja, ha

üveg, porcellán és zománcozott edény

szükségletét első kézből olcsón beszerzi

Ausländer

üveg és edényáruházában.

Főüzlet: Cluj, Calea Regele Ferdinand 67. (Marianummal szemben). Fiókiüzlet: Piața Mihai Viteazul 37. szám. (Rosenw. g-ház.)

MEGNYILT!

A Nagyváradról előnyösen ismert GROSZ-féle orh. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a L. oydor 11. sz. alatt újonnan átalakított, modern higiéniaival berendezett ud. ar. helyiségében **fiókiüzletet nyitott.**

Olcsó abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja! — Kóser by 777 italok és páskás kávé kapható! Az étterem a gyárvárosi Rabbinateus felügyelete alatt áll.

Temesvár Elyodsor 11. sz. Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

Pásztori és Keltmann Brassó

sodronyárugyár azonnal szállít mindenféle **sodronyfonatokat és sodronyszöveteket.**

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apóhirdetések díja előre fizetendő, teljes levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Ebedlők, halók, uriszobák melyen leszálított árban LAMPEL butorraktárában szereshetők be. Cluj, Str. Reg. Maria 34. 1897

Világos, száraz raktárhelyiséget keresek, lehetőleg irodával együtt. Címet a kiadóba kérem leadni.

Gyermekköcski, jókarban, eladó. — Str. Baritiu (Malom-u) 16. földszint.

Irodának alkalmas egy két szobás helyiséget keresünk. Címet a kiadóba.

Házias, komoly nő, német-román nyelvtudással, keresek két kisfiú mellé. Ajánlatok, esetleg személyes jelentkezések Delicattese ízi the Cluj, Piața Unirii 4. kéretnek

Különbejárati, uccai szép burorozott szoba két hatalembernek 1-re kiadó. Rudolf-ut 54. szám.

Ortodox שוהם וברוך fiatal, kis család, állást keres modern helyre. Cím kiadóban.

Különbejárati, uccai szép burorozott szoba két hatalembernek 1-re kiadó. Rudolf-ut 54. szám.

Ügynököt keresünk kerékpár, varrógép és gramofon eladáshoz. Malom-ucca 16. 1824

Olaszország. Elemér! Nem értem állandó panaszos leveleid. Egyetlenegyszer maradt ki egy levél, annak okát előbbi letelemben megírodok. Ugy-látszik, hogy a levelezésnek ezt a módját kell választanod. Jól vagyunk. Olga.

Az Uj Kelet kamaraestélye

1929 április 27-én, szombaton este a kolozsvári Magyar Színházban.

Műsor:

Prologus. Tartja: Dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője.

- Régi zsidó dalok: a) Szól a kakas már. b) Joske.
- Éneki egy tizenhattagu férfikórus, dirigálja: Eisikovits Miksa zeneszerző.
- Az Uj Kelet költői: a) Salamon László: Konferansz a relativitásról b) Ben Ami: Rapsodie chaotique. Előadja: Balázs Samu színművész c) Hátszegi Ernő: Az Uj Planéta d) Barzilay István: Szanatórium.

Keleti táncok: Lejti Paneth Etel, a Román Opera ballerínája. A zongoránál dr. Bródy Miklós karnagy ül.

Mátyás Edit hegedűművész: a) Corelli: La Folia b) Dvorak: Danse slave. Zongorán kíséri: dr. Bródy karnagy.

Herzl párisi éjszakája. Dráma egy felvonásban, két képből. Főszereplők: Kemény László, Székelyhidny Adrienne, Petrőczy Alice, Balázs Samu, Mészáros Béla.

Szünet.

Gaál Gábor: Én és az Uj Kelet.

Zsidó jazz-ballett. Lejtik; Várady Ilonka növendéke, tizennégy leány és hat fiú. Zenekart dirigálja dr. Bródy Miklós karnagy

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Kétféle széder

Írta: JOCCHOK LÉB PEREC

A Baal Schem házába egyszer más-szor elszokott jönni egy gazdag zsidó. Ez az ember nagyon kálhatalan volt, hecegő fennhőjázó fráter, akit nevének megneveztek, jóllehet, attól kell tartanom, hogy éjnek idején megjelenik ajtómban, hogy megfojtson. Az embert Jokl Kouskiwolernek hívták, kellemetlen parnevü és maga a Baal Schem, aki a megtestesült türelem volt, összebuzta homlokán a ráncokat, valahányszor ez a Jokl meglátogatta.

Jokl nem is vette komolyan Baal Schemhez való zarándoklását. Egy ilyen uborlátalan szellemmel, ezek körül ülök, rá-tátlan szellemmel, ezek körül ülök, rá-ostinapaskodnak, a vállán vannak. Amikor egy alkalommal választás volt a Baal Schem ellenes községben, összevesszett a rabbijával és a község elől róságá-va. Azért csupa dából elment Baal Schemhez. Ha más valakivel történik ilyesmi, az emberek tönkretezik. De akinek pénze van, megengedhet magának ilyesmit. Durva és szemtelen ember volt, hozzá pökhendi és hecegő fráter, mint a legtöbb hirtelen meggazdagodott. Amikor az emberek imához gyülekeztek, ő azonnal odament az előimádkozói álványhoz, mert tudott héberül. Amikor a rab-binál összegyűltek a hívek és leültek az asztalhoz, az áldóimát mindig ő akarta először elmondani. Ha komoly dolgokról beszélgettek, mindig beleszólt és persze valami ostobaságot mondott.

A napokban vettem egy lovat, de olyan erőset, hogy kettőt is megér.

Azt hitte, ezzel valami nagy bölcses-séget mondott, esettintett a nyelvével és fölbeszerte mindenki utálatát.

Másnap egy aranynyelű kopácsot emlekezett meg, amit Potocki gróf la-kájától kapott és anyit beszélt róla, hogy az asztaltársaság már szintén meg volt boráncozva.

Mind ezek a jó tulajdonságok azonban mitsem jelentettek a másik tulaj-donságával szemben, hogy tudniillik fu-kar volt, olyan fukar, ami zsidók között legritkábban található.

Folyton hecegejt, nemesak szavakal, hanem némelykor azzal is, hogy ki-menne arany burnószelencéjét és úgy tett, mintha szippantana. Azonban alig vitte orrához a szelencét, mert sajnálta a burnót. Ha valaki odanyujtotta két ujját a szelence felé, gyorsan becsapta az ujjal együtt. Nem is lehet leírni, mi-lyen fukar és fősvény volt.

Egy alkalommal ez a csunya lelkű em-ber a pészachi féliúpeken ott maradt Szombatra is Baal Schemnél. Résztvevő a nagy rabbi asztalnál, a Baal Schem nem akarta őt megszegyeníteni és en-gedte, hogy összevissza beszéljen.

A Baal Schem akkor egy nagyon ma-gasztos dologról beszélt, arról hogy az imák milyen uton jutnak fel egy isteni felség trónusa elé. Azt mondta, nem min-den ima jön egyidőben fel, megtörtérik, hogy az egyik ember későbbben imádko-zik és imája mégis megelőzi azokét, akik már előbb imádkoztak. Minden at-tól függ, vajjon az ima salaktalan és tiszta. Az ima — mondotta a rabbi — voltaképpen test és lélek. A szavak alkot-ják testet, az áhitat pedig nem egyéb, min az ima ima lelke. Minél bensősége-sebb és tisztelmeibb egy ima annál sokkal hamarabb jön fel az égbe. Ugy emelkedik, mint az áldozati oltár füstje. Ha azonban kevés áhitat van az imában, akkor nem szállhat mindjárt fel, ideoda kovályog sokáig és bárme-lyik felhő elviheti és behajlithatja a po-lyba.

Némelykor — mondotta még a rab-bi — az ima megreked egy felhőn, jön az eső és lehullatja. Az ilyen ima azu-nán végigterjed a tengeren és a ssvítata-gon. Végül azonban mégis feljut az égbe

mert a szent betűk felviszik. Minden do-log visszatér az ő eredetéhez. Előbb vagy később el kell jönni az időnek, amikor a levegő megtisztul és a szél és a felhők nem állanak már utjában. Ekkor az ima szent betűi a magasba emelkednek és egyenként tullanak le az isteni felség trónusa elé. Így van, hogy azért min-den ima egykor eléri a célját és ez a bibliai versnek tökos értelme. Mert lásd, Izrael védelmezője nem alszik és nem szunnyad.

Az imák egyre-egyre lecsnek az Ur trónusa elé. Miután az egyik része a chaszidoknak imádkozott, jönnek a többi-ek jönnek az ellenzők, éjjel-nappal szá-lanak fel az imák és isten könyörülete mindig ébren van.

Megtörténik mondja Baal Schem, hogy valaki a tizenyele áldóimát mond ja, közben azonban buzára és rozsrá gon-dol, amit el akar adni. Az ima tehát megnévezedik anyagias dolgokkal, gabo-naszakkal és közönséges ügyekkel. Az ilyen ima csak hosszú idő múltán kerül-het fel az égbe, százhusz év múlva. A lélek az égi törvényszék elé jut. A vád-ló a mérleg baloldali serpenyőjére hajít ja a bűnököt, mázsáját a bűnöknek. A védő pedig üres kezekkel áll és nincs, amit a mérleg jobb serpenyőjére helyez-tenne.

A vádlott ekkor könyörög:
— Világ teremője, hiszen én a földön létemkor imádkoztam.

Imája azonban nem érkezett meg fel-holott ő maga már lent a földön hagyta porhüvelyét.

Am az égiek, hogy megmutassák, hogy igazságosak, kinyitják az egyik égi abla-kot és azt mondják a szerencsétlennek, hogy nézzen le.

Ő lenéz és látja hogy imái ott feksze-nek valahol egy mocsárban.

Jaj annak, aki ima közben bűnös gon-dolatokkal foglalkozik. Minden dolog az eredete felé igyekszik. A bűnös gon-dolatok tehát megragadják az imát és leviszik a legmélysebbe pokolba.

Amikor a Baal Schem mindezt elma-gyarázta az asztal körül ülő embere-ket szomorúság fogta el. Hogy ismét vi-dámságot szerezzen nekik a rabbi hozzá-tette:

— En azonban jó hírt is mondhatok nektek. Eppen most értesültem róla, hogy legutóbbi széder-imáink nem veszték el, hanem egyenesen feljutottak az égbe, ahol kegyesen fogadták őket. A göd-lyéről szóló imák, amit új dallammal imádkoztunk, nagy benyomást keltett odafenn.

A hirtelen meggazdagodott, durva em-ber megkérdezte:

— Es hogy fogadták odafent az én szé-deremet?

Baal Schem erre összerúncolta hom-lokát.

— A te széderesti imáid még nem ér-keztek fel. Ezek az imák még mindig itt a hazam táján lebegnek, azt akarják, hogy bejussanak hozzám. Szeretnék ezek az imák, ha én őket nehezéktől megvál-tanám.

A bolond ember erre megkérdezi:

— Mikor fogja őket a rebbe beenged-ni?

Nem hitt ugyanis a Baal Schem sza-vaiban.

A rabbi erre nyugodtan felelt:

— Be fogom őket engedni a Havdala ima után.

(Vége következik).

Megjelent az
„Uj Lakbértörvény”
dr. Szeghő Imre ügyvéd magyarzataival.
Ára 30 lei Lepagenál Kvár.

Színház - Művészet

Anyos Laci nótáestje. Vasárnap este Anyos Laci muzsikált Körösi Dudus ze-nekara élén a kolozsvári Magyar Szín-házban. Anyos Laci nemcsak muzsikált, hanem előadta a dalek szövegeit is, ami-keft ő maga szerzett: csupa szívhez szóló lágy és őszinte próma, elmés heinei for-dulatokkal. Szerzői est volt, meleg, szép est, az érzelmi kontaktus szerző és kö-zönség között az előadás beindításakor megteremtődött, a költő-zenesz minden egyes előadott dalát tomboló taps ki-sérte. Vidám és ellágyuló dalai a legnép-szerűbbek, főleg azok, amiket még a háboru előtt szerzett. Az újabbak tele vannak mély szomorúsággal, vibrál ben-nük a mai idők borongó fájdalma. Ez is bizonyítja, hogy Anyos Laci izig-vörig lírikus, akinek lelkén átfut ennek a tár-sadalomnak nehéz, szorongó lélegzetvé-tele. Dallam és szöveg nála zerves egy-séggé ömlik és minden daltól a nép ke-resetlen, meleg érzésvilága árad. Az elő-adást Kun Magda konferálta be fiatalos kedvességgel. (sz. i.)

A Magyar Színház műsora:

Kedd d. u. fél 5-kor: Leányvásár. (Király Ernő vendégjátéka. Leszállított helyárrakkal. Ssz.: 353.)

Kedd este fél 9-kor: Annabál. (Operette-repriz. Lengyel Irén vendégjátéka. Napi bérlet 37. sz. C. Ssz.: 354.)

Szerda: Nászszék. (Lengyel Irén bu-csufüllépe. Napi bérlet 38. sz. A. Ssz.: 355.)

Csütörtök: Nem élhetek muzsikaszó nél-kül. Ujdonság először. Mörice Zsig-mond. Budapesti óriási sikert aratott vígjátéka. Premiére bérlet 37 szám. Ssz.: 356.)

Péntek: Nem élhetek muzsikaszó nél-kül. Ujdonság 2-odszor. Napi bérlet 38 szám P. Ssz.: 357.)

Szombat 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A tizedik parancsolat. (Ne kívánd felebarátod feleségét.)

Szombaton háromnegyed 11-kor: Uj Kelet estje. (Ssz.: 358.)

Vasárnap 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A tizedik parancsolat. (Ne kívánd felebarátod feleségét.)

Hétfőn este 9-kor: Nem élhetek muzsika-szó nélkül. Ujdonság 3-szor. Napi bérlet 38 szám C. Ssz.: 359.)

Kedden és a rákövetkező napokon: Pista néni.

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden d. e. 11-kor 15 és 10 lejes hely-árrakkal. Istenek, emberek, állatok. (7 felvonásos vadállat film) és egy 2 felvonásos bohózat.

Szerdán 4-kor és 6-kor: A tűzbrigád. (10 felvonásos izgalmas dráma. Fő-szereplő: Charley Ray. Helyárrak: 30 és 20 lej.)

Csütörtökön 4-kor és 6-kor: A tűzbrigád. Pénteken 4-kor és 6-kor: A tűzbrigád.

Szombaton április 27-én 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A tizedik parancsolat, vagy ne kívánd felebarátod feleségét. (Minden idők leghatalma-sabb, legmonumentálisabb csoda-filmje. A filmek királya! Amerika egész haditengerészetének részvétele Főszereplő: Jack Holt. Helyárrak: 3-kor és 5-kor: 30 és 20 lej. 7-kor és 9-kor: 40 és 30 lej.)

Vasárnap április 28-án d. e. 11-kor: Erdészleány. (Operette-film. Matiné 15 és 10 lejes helyárrakkal.)

Vasárnap április 28-án 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A tizedik parancsolat, vagy ne kívánd felebarátod feleségét.

A Nemzeti Színház és a Román Opera héti műsora:

Kedd: A boszorkány (Sardou drámájá-nak bemutatója)

HÖLGYEIM!
Legújabb párisi, wien-i modellek. Selyem, bangkok, japán panama, exotikus szalma, Raccello-kalapokat feltűnő olcsó árban árul az
„IDEAL” kalaptűzet Cluj, R. Ferdinand 8.
férfi és nő kalapok formálása és tisztítása
48 óra alatt a legbiztonságosabban és leggyári-
árban készülnek.

Szerda: Isi király (Lydia Babici vendég-játékával)

Csütörtök d. u. A biboros (Gyermekelő-adás)

Péntek: Szókratész a Szerájából (Lydia Babici vendégjátékával)

Szombat: A boszorkány
Vasárnap d. u.: Lakmé (Lydia Babici ven-dégjátékával)

A színházi iroda közleményei:

Lengyel Irén és Király Ernő vendég-játéka. Ma két előadás lesz a Magyar Színházban. Délután fél 6 órakor a Leányvásárt adják, leszállított helyárrak-kal, a Király Ernő bucsufüllépeivel. Este fél 9 órakor pedig az Annabál ke-rül szíre Lengyel Irén vendégjátéka-val. Szerdán este is Lengyel Irén játszik a Nászszékében. Mind a két Lengyel-főlépést rendes bérletfolyamban tart-ják meg.

Nem élhetek muzsikaszó nélkül! Mör-itz Zsigmond legújabb darabjának esütörtökön lesz a premiére. Budapestben 100-adik előadása felé lehet ez a min-den ízében magyar, végtelenül mulat-ságos ujdonság. Nálunk esütörtökön este lesz a Nem élhetek muzsikaszó nél-kül premiére. Második előadása pénte-ken este, harmadik előadása hétfőn este.

Kedden délelőtt 11-kor mozimatiné 15 és 10 lejes helyárrakkal. Igen változatos, érdekes műsora lesz a kedd délelőtti ma-tinének: Istenek, emberek, állatok című nagyszabású, 7 felvonásos vadállat fil-men kívül egy hallatlanul mulatságos, kacagtató vígjátékot fognak vetíteni. Helyárrak: 15 lej és 10 lej.

Jön a Pista néni! A jövő hét nagy színházi szenzációja a Pista néni bemu-tatása lesz.

A tűzbrigád. Szerdán délután kezdik vetíteni a Tűzbrigádot, ezt az izgalmas nagyszabású, 10 felvonásos amerikai filmesodát, amelynek minden jelenetét bizonyára lelektetvisszafojtva fogja fi-gyelni a közönség. A Tűzbrigád látható szerdán, esütörtökön és pénteken. Min-den nap két előadásban: 4 és 6 órakor. Helyárrak 30 és 20 lej.

Pista néni premiére: jövő héten. A budapesti színházi évad híres ujdonsá-gának, a Pista néninek a jövő hét elején lesz nálunk a premiére.

Tizedik parancsolat (ne kívánd fele-barátod feleségét)! A Magyar Színház-ban csak a legkritikább s legkivételesobb alkalommal szakítják meg a színházi előadásokat azért, hogy egy-egy vilá-g-híres nagy filmet bemutassanak. Két eset volt eddig: Az Elsodort ember és a Hotel Imperial, amikor néhány napra a film foglalta le az esti előadások ide-jét is. E héten ismét olyan filmet fog-nak bemutatni, amelynek kedvéért két esti előadás elmarad. Az amerikai film-gyártás legmonumentálisabb esodája, a Tizedik parancsolat, valóságos lázba hozta egész Amerika és Európa közönségét. Az amerikai kormány e film fel-vételéhez rendelkezésre bocsátotta egész hadihajó raját. Dollárokba és milliókba került e csoda-film fölvétele. Főszerep-lője Jack Holt. Szombaton 3, 5, 7 és 9 órakor kezdik vetíteni a Tizedik paran-csolatot.

Tölgy-rönköt,
különösen vastagot, 45 cm-től és véko-nyat is, 30 cm-től, tölgyboulet és tölgyfűrészárut, továbbá mindenféle más kemény és puhafa deszkát (készleteket és termeléseket) és rönköt állandóan vásárol és elad a
„FAGUS” S. A. DEJ.

SZERK...
Ejje...
KIA...
S...
ELO...
Ege...
Ere...
Ngy...
Egy...
X évfo...
1929...
• 56

Jöve

Ezen a r...
tyafényes r...
morajlik, f...
a sok régi-...
arcunkra a...
elmúlt évek...
magasba, a...
rakoznak f...
Gondoljunk...
meg, ahogy...
jöttünk, mi...
Ezen a ma...
telt pontjai...
vagyuk, egy...
népnek s a...
sódik a mi...
ünnepe szab...
nek. Ez a s...
ezen az este...
födjen, aki...
szükséködik...
lünk, ma...
Jiszrael ors...
nepi danája...
mint a viha...
keny résen...
halvány, zö...
remény és a...
országában...
ték, ezt gajt...
mellett, az...
sirtak, de ü...
a talmudot...
elnyomtatás...
szeretete és...
ültek Bené...
mesélték e...
való szabady...
völték és bá...
a ragyogó le...
gyújtották a...
Jiszrael ors...
ősök az ara...
a szabadság...
a kultúra...
lantjával Jel...
ról. És ezt...
ban, a kato...
zókamarák...
fénye mellet...
betűket: Jöv...
multak az é...
futott az egy...
mint a futó...
nyomtalanba...
a gettóban...
logott a csöv...
ezt az örök...
sanyarúság...
ettek, minden...
Jiszrael ors...
Ezen a ma...
kezinket, go...
retettel a sa...
őseink évről...
amely évről...
az énekre...
frissen tar...
mostanig. I...
Egyiptom fő...
talmás piran...
ranyilt szem...
arab költő...
időt, de az...
Ami a mi sa...
tomi szolgál...
mint egy vé...
tiszteleg. D...
megvéhett